

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
PETEK
21. OKT.
1988

Letnik XLIII.
Štev. 47 (2407)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt

Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 7 šil.
700 din
P. b. b.

Predsednik Predsedstva SR Slovenije
Janez Stanovnik

Slovenija bo kot doslej podpirala koroške Slovence v njihovi borbi za pravice!

Socialistična republika Slovenija bo nadalje podpirala slovensko narodnostno skupnost na Koroškem v njihovi borbi za ohranitev narodne identitete in za doseg pravic, ki so ji zajamčene v Avstrijski državni pogodbi. To je zagotovil predsednik

Predsedstva SRS Janez Stanovnik osemčlanski delegaciji ZSO in NSKS pod vodstvom predsednikov dipl. inž. Feliksa Wieserja in dr. Matevža Grilca pretekli ponedeljek v več kot peturnem razgovoru.

V odkriti in intenzivni razpravi, v kateri

so s strani Slovenije sodelovali še predsednik izvršnega sveta Dušan Šinigoj, predsednik socialistične zveze Jože Smole ter predsednica republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje Cvetka Selškova, je (dalje na 4. strani)

Le enoten narod lahko izterja svoje pravice

Na skupni seji upravnega in nadzornega odbora Zveze slovenskih organizacij v torek zvečer so izčrpno obravnavali nastali položaj. Pri tem so odborniki poudarili, da je ločevanje otrok potrdilo zaskrbljenost koroških Slovencev. Zato ZSO podpira vse ukrepe proti ločevanju in segregaciji. Še posebej so poudarili pomen pravnopolitičnih postopkov pred ustavnim sodiščem.

Odborniki so tudi ponovno poudarili, da sta se ZSO kot tudi vsa slovenska narodna skupnost vedno zavzemali za razgovore kot obliko reševanja odprtih vprašanj. Toda deželne in zvezne oblasti to pripravljenost izkoriščajo za to, da realizacijo pomembnih in nujnih vprašanj zavlačujejo. Zato ZSO zavrača vse očitke, čes da ni pripravljena za pogovore. Odobra ZSO sta tudi ugo-

tovala, da 7. člen skoraj v nobeni točki ni izpolnjen (uradni jezik, topografija, otroški vrtci, prepoved manjšini sovražnih organizacij itd.) ter da je narodna skupnost po uvedbi ločevalnega modela še pod večjim asimilacijskim in germanizacijskim pritiskom. Odborniki so tudi prepričani, da ima samo enotna narodna skupnost v sodelovanju z demokratično javnostjo izgle-

de, da izterja pravice iz državne pogodbe.

Spričo težkega narodnostnega položaja bo ZSO začela znotraj narodne skupnosti široko razpravo o pomembnih vprašanjih nadaljnje politike. Šele na osnovi teh zaključkov in mnenj bo potem brez časovnega pritiska sprejela potrebne odločitve. To velja tudi za vprašanje sodelovanja v manjšinskem sosvetu.

Za obstoj „Obirja“

Na zboru Obirjevih delavcev so včeraj razpravljali o bodočnosti rebrške tovarne celuloze. Miro Varšek, direktor Slovenija papirja, je delavcem zagotovil, da bo Slovenija papir do zaključka tega leta izdelal točen finančni koncept za sanacijo in nadaljnjo izgradnjo tovarne. Hkrati je pozval tudi deželno in zvezno vlado, naj Obirju namenita več kot doslej zagotovljenih 300 milijonov šilingov subvencije, saj gre v zvezi z obstojem Obirja tudi za bodočnost vse regije. Več prihodnjic.

PREBERITE

na strani

- 2 Predstavljena publikacija „... und raus bist du!“
- 3 Mladinci iz Izraela obiskali Koroško
- 4 Heute im Slovenski vestnik
- 5 Razstava „Intart“ o slovenskem slikarstvu
- 6 Vestnikov roman
- 7 Tedenski televizijski in radijski spored
- 8 Slovenski vestnik vsepovsod

GOSPODARSKA
PRILOGA

Mladinci navdušeni za šah

V celovškem Domu glasbe se je v torek začela 1. mladinska šahovska „gala“ Alpe-Jadran, ki jo organizira koroški deželni mladinski referat. Na tem srečanju sodeluje tudi ekipa Zvezne gimnazije za Slovence, za katero igrajo Borut Živkovič, Boris in Marko Gallob ter Hanzl Waschnig (na sliki z leve). Spremljata pa jih Gorazd Živkovič (v sredini) ter prof. Mirko Lausegger. Ob redakcijskem zaključku so šahisti igrali še v predtekmovanju. O nastopih slovenskih igralcev bomo poročali v naslednji številki.

Slika: Mohar

ZSO: „Želimo, da Jugoslavija najde izhod iz krize!“

Upravni in nadzorni odbor Zveze slovenskih organizacij na Koroškem sta na svoji skupni seji 18. oktobra 1988 razpravljala o aktualnih dogajanjih v Jugoslaviji in soglasno sprejela sledečo izjavo:

„Zveza slovenskih organizacij na Koroškem se vsa povojna leta zavzema za sodelovanje z matičnim narodom v Sloveniji in državo matičnega naroda Jugoslavijo. Pri tem sodelovanju smo bili in želimo biti tudi v bodoče enakopraven subjekt.

Čeprav smo v prvi vrsti sami odgovorni za naš nadaljnji razvoj – saj sami in skupaj z našimi zavezniki iz vrst demokratičnih sil najbo-

lje vemo, kakšne pravice potrebujemo za naš obstoj in razvoj –, se globoko zavedamo, da smo usodno povezani s celotnim slovenskim narodom. Ob tem se zavedamo, da ob restriktivni avstrijski manjšinski politiki lahko preživimo samo ob podpori matičnega naroda. Tudi zato Zveza slovenskih organizacij na Koroškem še posebno pozorno spremlja dogajanja v Sloveniji in Jugoslaviji.

Želimo, da bi jugoslovanska družba našla izhod iz gospodarske in družbene krize na osnovi nadaljnega demokratičnega razvoja in ob upoštevanju enakopravnosti in suverenosti vseh narodov in narodnosti Jugoslavije.

KOMENTAR

dr.
FRANCIJA
ZWITRA
ml.

ZAVAJANJE
JAVNOSTI

Državni proračun za leto 1989 je torej rešen; koalicijska vlada se je rešila v drugo polovico svoje zakonodajne dobe. Nastopila jo je z izrecnim varčevalnim programom pri vseh javnih izdatkih in to se zrcali tudi v predloženem proračunu: zdravstvo, šolstvo, višješolsko izobraževanje, zaščita okolja in narave, stanovanja, penzije, brezposelnostna podpora, kultura, množični šport – skratka vse, kar zadeva navadnega državljana in kar še prav posebno prizadene socialno nižje sloje, so oskubile rdeče črte. Tudi še tako v nebesa kovana davčna reforma ne bo nadomestila podražitev in izgub v denarnici povprečnega delojemalca. – v varčevalnem proračunu ni denarja, je lakonični odgovor na vse v tej zadevi upravičene zahteve.

Za Lichala in njegovo vojsko pa se je le našlo 500 dodatnih milijonov. Medtem ko je že lani izsiljeval denar za svoje lovce prestreznike, se je pretekli teden ponovno šel ameriškega Ramboja. In po večdnevni tragikomični diskusiji sta Vranitzky in Lacina ponovno kapitulirala, da bi pomirila svojega vojaškega kolega. Denar naj bi služil sanaciji avstrijskih kasarn – to za javnost zveni vsekakor boljše kot če bi služil za nakup vojaških helikopterjev, o čemer je bilo pravitako govora.

Toda, ali jima je res šlo samo za pomiritev sitnega ministra ali pa za pomiritev drugih, močnejših sil, ostaja odprto vprašanje; vsekakor je značilno, da se je prav med debato o dodatnih milijonih za avstrijsko vojsko, preko nemške tiskovne agencije (DPA) pojavil visok, neimenovan NATO-general, ki je podvomil v učinkovitost avstrijske letalske vojske in svaril pred nastankom vakuumu v prostoru med NATO in Varšavskim paktom.

Tako gledano, dodatnih 500 milijonov ne služi toliko pomiritvi Lichala in je celotedenski spektakel, od kod in kam z denarjem, služil le preusmerjanju pozornosti javnosti od drugih dejstev.

Teritorialni
princip in
mobilnost

Vodja Slovenskega znanstvenega inštituta v Celovcu, dr. Avguštin Malle je v okviru 13. srečanja narodnostnih skupnosti sosednjih dežel pretekli teden v švicarskem mestu Chur predaval k splošni temi „Teritorialni princip in mobilnost“ in se ob tej priliki osredotočil na pomen Celovca, glavnega mesta Koroške za slovensko narodnostno skupnost. Po izčrpnih analizi funkcije deželnega središča za koroške Slovence je Malle zaključil z zahtevno, naj se v zvezi z mobilnostjo Slovencev ne priznavajo pravice Slovcem samo na zakonsko priznanem teritoriju, temveč da se te, posebno na šolskem in jezikovnem področju, upoštevajo in uvedejo tudi v deželnem in okrajnih centrih kot so to Celovec, Velikovec, Beljak itd.

dr. Avguštin Malle

Nad 500 ljudi na
demonstraciji proti
socialnim bremenom

Preteklo soboto je bila v tradiciji lanskoletne velike demonstracije proti paketu socialnih obremenitev prebivalstva s strani koalicijske vlade na Dunaju spet organizirana demonstracija, katere se je v teku dneva na različnih mestih udeležilo okrog 5.000 ljudi.

Z DUNAJA POROČA IGOR SCHELLANDER

Organizatorji – akcijska skupnost raznih organizacij in iniciativ – so izrazili svoj odpor proti nesocialnim ukrepom koalicijske vlade. Varčevalna politika prizadene predvsem delovno prebivalstvo, socialno šibke, upokojece, študente, žene itd. Potrebna bi bila pravična porazdelitev družbenega dohodka ter učinkovita zaposlitvena politika. Hkrati so govorniki svarili pred razprodajo avstrijskega gospodarstva Evropski gospodarski skupnosti ter pred zamegljevanjem negativnih ekonomskih in socialnih posledic take „priključitvene“ politike.

Udeležencem demonstracije je med drugimi spregovoril tudi tajnik Zveze slovenskih organizacij dr. Marjan Sturm. Poročal je o uvedbi ločevanja na dvojezičnih šolah južne Koroške in njenih

posledicah za slovensko narodno skupnost. Politika vladnih strank ni privedla samo do rušenja demokratičnih načel na socialnoekonomskem področju, je dejal Sturm. Z restriktivnimi ukrepi se vlada uklanja pritisku ekstremističnih nacionalističnih krogov ter tako še povečuje neenakopravnost in diskriminacijo družbenih obrobni skupin, kot so to narodne manjšine v Avstriji. Zato je tem bolj pomembno povezovanje in skupno nastopanje vseh demokratičnih sil, je izpostavil tajnik ZSO dr. Marjan Sturm ter dodal, da gnili kompromisi (pri tem je omenil Smoljevo privolitev k ločevalnemu šolskemu zakonu) lahko samo škodujejo omenjenim skupinam samim kakor tudi vsemu demokratičnemu gibanju v Avstriji.

Nova publikacija o manjšinah

„...und raus
bist du!“

Na Dunaju in v Celovcu so te dni predstavili novo kritično publikacijo o etničnih manjšinah v avstrijski politiki z naslovom „...und raus bist du!“ Prva predstavitev je bila pretekli petek na Dunaju v okviru podijske diskusije o odnosu avstrijske politike do etničnih manjšin v Avstriji. Na prireditvi Avstrijske družbe za politične vede so razpravljali Anton Pelinka, Georgy Talosz, Karin Pinter in Susanne Dermutz.

Rainer Bauböck, soavtor nove publikacije, je v uvodu nakazal dve osnovni zadržanji uradne politike do manjšin: 1) sistematično zapostavljanje, izločevanje in asimilacija; 2) grobni molk o manjšini. Takšni zadržanji pa nista izključno avstrijski. Opozoril je tudi na dejstvo, da bo leto 1988, ki bi lahko služilo predvsem spominu na žrtve avstrijskih manjšin v času nacionalsocializma, ostalo zapisano predvsem kot leto manjšinam skrajno sovražne politike in uvedbe omejitvenih manjšinskih zakonov. Hkrati pa je Bauböck opozoril na vse premalo upoštevano etnično manjšino – veliko število zdmskih delavcev in političnih beguncev, ki so se udomačili v Avstriji; avstrijska uradna šolska in kulturna politika pa jih doslej ni prav upoštevala.

Anton Pelinka se je v svojem prispevku osredotočil na manjšinsko politiko na Koroškem. Med drugim je spet kritiziral politično vodstvo slovenske manjšine, ki zaradi notranjih konfliktov ni več zmožno ustvarjati ustreznega odpora proti manjšinski politiki tristrankarskega protimanjšinskega bloka. Druge manjšine v Evropi imajo pri tem več uspeha. O Avstriji je Pelinka dejal, da si je svojo pozitivno vlogo v mednarodni politiki lahko pridobila šele z državno pogodbo in določbami za manjšinsko zaščito – „dejansko pa je nad svojimi narodnostnimi skupinami desetletja dolgo izvajala zavestno insceniran demografski genocid“.

Georgy Talosz je govoril o ozadjih nacionalnih konfliktov med Madžarsko in Romunijo. Susanne Dermutz je

poročala o uvedbi ločenega pouka na Koroškem in uradno narekovanim neupoštevanju protesta manjšine, strokovnjakov in solidarnostnega gibanja. Trenutna manjšinskošolska zakonodaja potrjuje restriktivno usmeritev izobraževalne politike v II. republiki – zaostriževanje od zgoraj, neupoštevanje interesov ljudi, nedemokratične tendence... Trenutni politični razdor med manjšinsko organizacijama je Dermutzova označila kot del politične asimilacije. Menila je, da je s tem v zvezi tem bolj pomembna preudarna orientacija demokratičnega gibanja v Avstriji. O zelenih pa je Susanne Dermutz rekla: „Njihova kaotičnost v vprašanju manjšinskega šolstva bi nam morala dati misliti...“

O vlogi in dvojni zapostavljenosti žena v manjšini je spregovorila Karin Pinter. Ena izmed njenih ugotovitev: Zaostalost in tradicionalno mišljenje, ki sta še zelo zakoreninjena pri manjšinah, sta mnogokrat vzrok, da žena, ki nastopa emancipirano, nima možnosti za uveljavitev v svojem domačem manjšinskem okolju – ostane ji mnogokrat samo še pot uveljavitve v okviru večinskega naroda.

Knjigo so izdali Rainer Bauböck, Gerhard Baumgartner, Bernhard Perchinger in Karin Pinter v založbi „Verlag für Gesellschaftskritik“. Publikacija vsebuje strokovne prispevke raznih avstrijskih in tujih avtorjev kakor tudi pripadnikov manjšin. Predstavili jo bomo v eni izmed prihodnjih števil slovenskega vestnika, poročali pa bomo tudi o večerajšnji predstavitvi publikacije v Celovcu.

I. Sch.

Dunaj: študentarija se spet prebuja...

S pričetkom zimskega semestra na univerzi je po več kot trimesečnem odmoru zaživel tudi Klub slovenskih študentov in študentk na Dunaju. Mnogi klubaši so že mesec september izkoristili za prve študijske priprave in za učenje na Dunaju. Tako jih je bilo tudi že kar precej v klubu, ko so 21. septembra sprejeli in pogostili letošnje sedmošolce slovenske gimnazije, ki so bili na običajni enotedenski ekskurziji v glavnem mestu.

Aktivni kader KSSŠ/D se

je na začetku oktobra sestal in razpravljal o klubskem programu v novem semestru, o organizacijskih spremembah in o nadaljevanju politično-informativnega dela. Dejansko je zgodnji začetek dela že rodil vidne uspehe. Prva sprememba je nastala pri klubskih obvestilih – nepregledni in včasih v ihti kopirani list z napovedmi je zdaj zamenjal programski časopis na štirih straneh z borbenim imenom PUNT, ki bo izhajal štirinajstdnevno ter napovedoval tako prireditve, termine in

akcije v KSSŠ/D kakor tudi izven njega. Poleg tega pa bo v redakcijskem delu bolj podrobno informiral o tekočem delu v študentskem klubu, komentiral bo politične in kulturne dogodke, sodelovali pa bodo lahko prav vsi. PUNT kajpada lahko naročijo tudi interesenti izven KSSŠ/D:

Uspel je tudi prvi petkov večer – običajni spoznavalni večer za novince, ki jih je letos baje skoraj dvajset. Kustos klubske knjižnice je

ob tej priliki z boljšjo ponudbo opozoril na svoje zaklade. Na naslednji prireditvi bo na sporedu film „Moj ata – socialistični kulak“ (14. 10.). Po posredovanju KSSŠ/D bo 23. oktobra na prireditvi Socialistične mladine sledil koncert slovenske rock-skupine Lačni Franz. Težišča klubskih prireditev v novembru: podijska diskusija o Evropski skupnosti z avstrijskimi parlamentarci, nastop lutkarjev in literarni večer.

I. Sch.

KOMENTAR

dr.
KRISTIJANA
SCHELLANDRA

KAJ BO Z
JUGOSLAVIJO?

Če bi me bil pred nekaj leti nekdo vprašal, kaj menim o poročilih, češ da bo Jugoslavija po Titovi smrti zaradi nacionalnih nasprotij zašla v nevarnost razpada, bi mu bil verjetno odgovoril, da so to zlonamerne špekulacije nazadnjaških krogov.

Danes, ko ta nevarnost obstaja, se sprašujemo, kako je do tega prišlo. Kako to, da se na tako imenovanih mitingih pojavljajo parole: „Dajte nam orožje“, „Smrt Albancem“, „Obesite“ tega ali onega, „Dol“ s tem in onim politikom neke bratske republike, da na televiziji vidim fanatične in zagrizene obraze demonstrantov, da opažam neverjetno naraščanje kulta osebnosti voditelja srbske partije in podpihovanje mrznje do drugih narodov in narodnosti Jugoslavije?

Žal tudi za Jugoslavijo velja: kar se je zamudilo in se zamujalo na gospodarskem in socialnem področju, končno povzroči težko obvladljivo ogorčenje predvsem pri najbolj zapostavljenih slojih. Ker za gospodarsko krizo in napake odgovorne politike, ki so dolga leta zanemarjali življenjske stiske delovnih ljudi, niso postavili pred odgovornost, je danes nekaterim demagogom uspelo protest množic usmeriti v agresivnost proti drugim narodom in drugače mislečim.

Predvsem Slovenija, kjer so se na krizo že pred časom odzvali z demokratizacijo in razvijanjem gospodarske profesionalnosti, je tarča nacionalističnih napadov in žaljenja njenih voditeljev.

Obstoj enotne Jugoslavije enakopravnih in kulturnih narodov na demokratični osnovi je prav gotovo prvenstvena želja vseh naprednih ljudi pri nas in v svetu. Toda, če to po krivdi nekaterih hegemonistov in nacionalistov ob izrabljanju srbskih množic ne bo več mogoče, se bo pač treba sprijazniti tudi s tem, da bodo posamezne republike začele razmišljati o samostojni poti.

Direktor Longin (desno) je študentom iz Izraela razkazal prostore celovške univerze.

Ustvarili so si sliko o Avstriji

Vprašanje, kako Avstrija obravnava svojo preteklost, ki je ponovno zažvelo z izvolitvijo zveznega predsednika Waldheima, je bila osrednja tema desetdnevnega obiska študentov iz Haife, Nazareta in Tel Aviva v Avstriji. Poleg sprejema pri rektorski konferenci, vrste diskusij in obiska v koncentracijskem taborišču Mauthausen je bila skupina štiri dni v gosteh na celovški univerzi. S tem se je uresničila tudi napoved, da marčna prireditev v opomin ob 50. letnici priključitve ne more biti začetek in konec dejavnosti celovške univerze v spominskem letu 1988.

MIHA PASTERK

Zakaj se je začela razprava o preteklosti Avstrije šele z izvolitvijo Waldheima, je bilo prvo kritično vprašanje izraelskih študentov, drugič jim je bilo nerazumljivo, kako so Avstrijci lahko napravili iz kaceta v Mauthausnu pravi muzej, ki skuša skorajda prikriti grozote nacističnih rabljev. Kljub večdnevni obisku niso dobili zadovoljivega odgovora. Sicer pa so nekateri študentje ob zaključku menili, da so Avstrijo doživeli nekoliko drugače, kot so si prvotno predstavljali. Dobro je bilo, je menila Tami iz Haife, da smo srečali različne ljudi in se tako oddaljili od stereotipov. Avi iz Tel Aviva je imel občutek, da je mladina zelo odprta, kar o starejših ne bi mogel trditi. Presenečen pa je bil nad dejstvom, da žive na Koroškem samo štirje Židi, ki se priznavajo k židovstvu. Ben-Zion iz Haife je izpostavil prizadevanja mladih za socialna vprašanja. Tudi on je bil ob prihodu nezaupljiv, vendar je, kot je dejal, doživel topel sprejem. Dana iz Haife pa je menila,

da so bili spremljevalci zelo senzibilni, kar je bilo še posebej važno ob obisku taborišča. Tudi zanjo je bil prihod povezan z negotovostjo. Vsi pa so izrazili svoje zadovoljstvo nad srečanjem s Slovenci. Udeležili so se ga predstavniki obeh osrednjih organizacij, pedagoškega združenja in Referata za vprašanja narodnih skupnosti Zveze visokošolcev v Celovcu. Prav na tem srečanju pa je mnogim postalo spet jasno, da tudi Izraelci ne morejo reševati palestinskega problema z orožjem, kakor se trenutno dogaja.

Čeprav ob obisku niso občutili antisemitizma, kakršnega so pričakovali, pa so spoznali, da je antisemitizem v Avstriji na ravni sovraštva do intelektualcev. To so ponovno potrdila tudi koroška javna občila, ki v zvezi s celovško univerzo ne izpušijo nobene priložnosti za napade. Ko pa bi imeli možnost spoznati zanimiv projekt in poročati o obisku izraelskih študentov, ni bilo o novinarjih ne duha ne sluha in zato je napovedano srečanje z zastopniki javnih občil v začetku gostov odpadlo.

Poslovnega srečanja Pri Joklnu se je udeležil tudi rektor dr. Günther Hödl

Sliki: Pasterk

OBZORNIK

Vrhovno vojaško sodišče podvojilo kazen D. Tašiču

BEOGRAD. Vrhovno vojaško sodišče v Beogradu je potrdilo kazni, ki jih je izreklo vojaško sodišče v Ljubljani Ivanu Boršnerju, Franciju Zavrlu in Janezu Janši za kaznivo dejanje razkrivanja vojaške skrivnosti, Davidu Tasiću pa je kazen petih mesecev zapora, za isto kaznivo dejanje, zvišalo na deset mesecev.

Vojaško sodišče iz Ljubljane je 27. julija letos obsodilo Ivana Boršnerja na štiri leta zapora, na po 18 mesecev zapora pa Francija Zavrla in Janeza Janšo, Davida Tasića pa na pet mesecev zapora. Ob zvišanju Tasićeve kazni na deset mesecev zapora je vrhovno vojaško sodišče ocenilo, da je bila njegova vloga v verigi razkrivanja vojaške skrivnosti pomembnejša, kot jo je ocenilo vojaško sodišče v Ljubljani.

Vrhovno vojaško sodišče je ocenilo, da niso utemeljene navedbe iz pritožb, da

so bila kršena določila ustave SFRJ in zakonska določila o enakopravnosti jezikov narodov, pa čeprav sojenje v Ljubljani ni potekalo v slovenščini. To oceno je vrhovno vojaško sodišče podrobno pojasnilo in navedlo predpise, razen Boršnerja pa sta Zavrl in Janša izkoristila pravico rabe materinega jezika med kazenskim postopkom. Odbor za varstvo človekovih pravic v Ljubljani je proti odločitvi ostro protestiral in najavil nadaljnje postopke za razjasnitev ozadij tega procesa.

Novi časopis „Der Standard“

DUNAJ. V sredo je izšel novi dnevnik „Der Standard“, ki obravnava področja gospodarstva, politike in kulture in je neodvisen. Izhaja v nakladi 88.000 izvodov.

Mijarc razpravljala o manjšinah

GRADEC. Mladinski voditelji iz Azije, Afrike in Evrope (m. dr. Sri Lanke, Čila, Indije, Francije, Avstrije) so se v okviru svetovnega zborovanja zbrali v katoliškem izobraževalnem domu Maria Trost pri Gradcu in se zanimali tudi za razvoj življenja manjšin v Avstriji.

Na povabilo Štajerske katoliške mladine in zastopnikov Mijarc je Bernard Sadovnik, odgovorni za delovno skupino „Manjšine v Avstriji“ pri KM Avstrije, v kratkem referatu predstavil zgodovino in trenutno te-

ško stanje koroških Slovencev. Na zborovanju je bilo poudarjeno, da bo potrebno še širše sodelovanje med manjšinami in predvsem mednarodna solidarizacija.

Prizadeti nad položajem koroških Slovencev (ločitev v šolah, odklanjanje podpore dvojezičnim vrtcem in glasbeni šoli ter asimilacija) so sprejeli resolucijo, v kateri Mijarc zavrača ločevanje, zahteva večjo pomoč narodnostnim skupnostim ter poudarja, da je mednarodna solidarnost nujno potrebna.

„Več kulture v prostem času – več prostega časa za kulturo“

TRST. „Kulturno vrenje v Sloveniji je najjasnejše opozorilo, da kultura ni oaza lepih sanj, ampak arena življenja, da ni lepilni obesek, ampak sol duha.“ – S temi tehtnimi in globokimi razmišljanji je podal svoje poročilo na občnem zboru predsednik Zveze slovenskih kulturnih društev Trst-Gorica-Čedad Ace Mermolja. Zborovanje je bilo v soboto, 15. oktobra v Špetru blizu Čedadu. Že samo to dejstvo je dokaj spodbudno, saj so Slovenci v Benečiji, Reziji in Kanalski dolini še pred desetimi leti veljali za odpisane, danes pa doživljajo pravo narodno prebujenje.

S podelitvijo priznanj je ZSKD poudarila, da se delo

in uspeh zveze opirata predvsem na prizadevanja, požrtvovalnost in vztrajnost posameznikov in skupin. Že utemeljitve za podeljena priznanja so dale dovolj podbud za razmišljanje in razpravo.

Kot gost je predsednik Slovenske prosvetne zveze Tomaž Ogris opozoril na sodelovanje, ki sicer poteka, kazalo pa bi ga še razviti. Prav v prihodnjih tednih naj bi kulturni in človeški stiki zaživel: Mladinska gledališka skupina iz Gorice bo na slovenski gimnaziji predstavila recital Kokotovih pesmi, gojenci Mladinskega doma v Celovcu pa bodo v Trstu gostovali s predstavo „Atomske bombe ni več“.

HEUTE
IMSLOVENSKI
VESTNIKDie Seite
für unsere
deutschsprachigen
Leser/innen**Republik Slowenien wird Kärntner Slowenen wie bisher in deren Kampf um Volksgruppenrechte unterstützen!**

„Die Republik Slowenien wird die slowenische Volksgruppe in Kärnten wie bisher in deren Kampf um die im Artikel 7 des Österreichischen Staatsvertrages international verankerten Rechte unterstützen.“

Dies betonte der Präsident der Republik Slowenien, Janez Stanovnik, Montagabend im Rahmen eines ausführlichen und intensiven Meinungsaustausches mit einer Delegation der Kärntner Slowenen unter Führung der Obmänner der beiden Zentralorganisationen Dipl.-Ing. Feliks Wieser und Dr. Matvež Grilc in Ljubljana. An

dem Gespräch nahmen seitens der politischen Führung Sloweniens auch Regierungschef Dušan Šinigoj, der Vorsitzender der Sozialistischen Allianz Jože Smole und die Vorsitzende des Republikskomitees für internationale Beziehungen Cvetka Selšek teil.

Hauptthemen des in einer familiären Atmosphäre ge-

fürten Gespräches waren die Schulfrage in Kärnten, wobei die Trennung von Schülern nach sprachlichen Kriterien als nicht annehmbar bezeichnet wurde, die bilateralen Beziehungen zwischen Slowenien und Kärnten bzw. Jugoslawien und Österreich unter Einschluss der Volksgruppe als Subjekt, wirtschaftliche Fragen, sowie eine umfassende Information seitens der Gastgeber über die aktuelle politische und wirtschaftliche Situation Jugoslawiens in diesen Tagen.

Breite Meinungsbildung ohne Zeitdruck

Auf einer gemeinsamen Sitzung des Verwaltungs- bzw. Kontrollausschusses des Zentralverbandes wurde Dienstagabend eingehend die aktuelle Situation der slowenischen Volksgruppe in Kärnten beraten.

Dabei wurde betont, daß die Schülertrennung in Südkärntens Schulen alle Befürchtungen bestätigt hat und daher alle Maßnahmen unterstützt werden, die sich gegen Trennung und Segregation wenden. Insbesondere wurde auf die Bedeutung der rechtspolitischen Schritte zum

Verfassungsgerichtshof hingewiesen.

Die Ausschußmitglieder wiesen darauf hin, daß der Zentralverband und die slowenische Volksgruppe in Kärnten immer für den Dialog als Form der Lösung der offenen Fragen des Artikels 7 des Staatsvertrages eingetreten ist, daß aber Landes- und Bundesstellen diese Gesprächsbereitschaft dazu nützen, die dringend notwendige Realisierung dieser offenen Fragen zu verschleppen.

Die Gremien des Zentralver-

bandes stellten erneut fest, daß der Artikel 7 des Staatsvertrages in fast allen Punkten nicht erfüllt ist (z. B. Amtssprache, Topographie, Kindergartenwesen, Verbot von minderheitenfeindlichen Organisationen etc.) und die Volksgruppe durch das Trennungsmodell verstärkt der Assimilation und Germanisierung ausgesetzt ist.

Die Ausschußmitglieder sind einhellig der Meinung, daß nur eine geeinte Volksgruppe in Zusammenarbeit mit der demokratischen Öffentlichkeit in Österreich überhaupt die Chance hat, die ihr staatsvertraglich zugesicherten Rechte einzufordern.

In dieser, für die Volksgruppe schwierigen Situation wird der Zentralverband eine breite Meinungsbildung innerhalb der Volksgruppe über die entscheidenden Fragen der weiteren Volksgruppenpolitik einleiten und ohne Zeitdruck auf einer breiten Basis die Entscheidungen treffen. Dies gilt auch für die Frage der Beschickung des Volksgruppenbeirates durch den Zentralverband.

kulturelle Identität wahren wollen.

- in einem Land mehrere ethnische Sprachgruppen eine Bereicherung darstellen und auch die Mehrheit von der Minderheit lernen kann.

- eine internationale Solidarisierung notwendig ist und

- innerhalb der Kirche zu diesem Problem intensiv und ehrlich gearbeitet werden soll.

Zentralverband: Erklärung zur aktuellen Lage in Jugoslawien

Der Verwaltungs- und Kontrollausschuß des Zentralverbandes slowenischer Organisationen in Kärnten erörterten in ihrer letzten Sitzung am Dienstagabend in Klagenfurt die aktuelle politische und wirtschaftliche Situation in Jugoslawien. In einer einstimmig beschlossenen Erklärung wünscht der Zentralverband slowenischer Organisationen, „daß die jugoslawischen Völker und Volksgruppen einen Ausweg aus der wirtschaftlichen und gesellschaftlichen Krise auf der Basis einer weiteren demokratischen Entwicklung und der Gleichberechtigung aller Völker und Volksgruppen Jugoslawiens finden“.

MIJARC zum Minderheitenproblem

Im Rahmen der Weltversammlung der Mijarc (Internationale Katholische Land und Bauernjugendbewegung) 1988 haben sich Jugendvertreter aus Asien, Afrika und Europa im Bildungshaus Maria Trost bei Graz mit der Minderheitenpolitik in Österreich auseinandergesetzt. Ausgehend von einer tiefen Betroffenheit über die Situation im zweisprachigen Gebiet Kärntens stellten die Jugendvertreter fest, daß

- verschiedene sprachliche und kulturelle ethnische Volksgruppen nicht nur akzeptiert, sondern im größeren Ausmaß wie bisher gefördert werden müssen,

- das Gemeinsame auf allen Ebenen vor dem Trennenden stehen muß,

- in Österreich deutlich gemacht werden muß, daß sich Minderheiten nicht absondern, sondern nur ihre

Stanovnik sprejel Slovence

(nadaljevanje s 1. strani)

bilo soglasno ocenjeno, da novi ločevalni šolski model na Koroškem ni sprejemljiv ne za koroške Slovence ne za republiko Slovenijo.

Nadaljnje teme razgovora so bili dvostranski odnosi med Slovenijo oz. Jugoslavijo in Koroško oz. Avstrijo, vloga slovenske manjšine na

Koroškem v tem sodelovanju, gospodarsko sodelovanje ter druga pomembna vprašanja v zvezi z manjšinsko problematiko.

Najvišji predstavniki SR Slovenije so delegacijo koroških Slovencev tudi informirali o trenutni politični in gospodarski situaciji v Jugoslaviji.

V Delegaciji ZSO so bili poleg predsednika dipl. inž.

Feliksa Wieserja še tajnik dr. Marjan Sturm, dr. Teodor Domej ter glavni urednik Slovenskega vestnika Ivan Lukan, Narodni svet koroških Slovencev pa so poleg predsednika dr. Grilca zastopali še podpredsednik mag. Filip Warasch, tajnik Hubert Mikl ter državni poslanec Zelene alternative Karel Smolle.

Indigo – pesniški prvenec F. Hafnerja

V izdaji Založništva tržaškega tiska in Založbe Drava je pred kratkim izšel pesniški prvenec mladega koroškega pesnika Fabjana Hafnerja, doma z Bistrice v Rožu, sicer pa študenta slovensčine in nemščine na graški univerzi.

Fabjan Hafner je predstavnik mlajše literarne generacije. Kot pesnika ga lahko uvrstimo med pisce moderne poezije. Doslej je objavil v Mladju, Novi reviji, Sodobnosti in drugih literarnih revijah in v radiu.

Fabjan Hafner

Hafner je dal svoji zbirki naslov Indigo; vanjo je uvrstil pesmi iz dosedanjega pesniškega snovanja. Zbirko, ki ima 84 strani, je likovno zelo okusno opremil koroški likovnik Drago Druškovič; po ceni 158 šilingov pa je na voljo v obeh slovenskih knjigarnah v Celovcu. Fabjanu Hafnerju k izidu njegove prve pesniške zbirke iskreno čestitamo in mu želimo še mnogo uspeha. Prepričani smo, da bo njegovo zbirko ugodno sprejela tudi slovenska literarna kritika.

Literarno branje na Radišah

Z velikim zanimanjem smo prisluhnili umetniški besedi Neže Maurer in Cvetka Zagorskega, ki sta se s svojo poezijo minulo nedeljo v klubski dvorani radiškega kulturnega doma predstavila tamkajšnjim slovenskim rojakom.

Tja sta prišla na povabilo Društva slovenskih pisateljev v Avstriji. Radišani so ugledna gosta prisrčno sprejeli; mladi učenci pod vodstvom Hanzija Tolmajerja so jima zapeli v pozdrav, starejši pa so svoj odnos do pesniške besede pokazali s številno udeležbo, za kar se jim je zahvalil predsednik DSPA Janko Messner.

Neža Maurer in Cvetko Zagorski sta se oddolžila z branjem nekaterih svojih pesmi, napisanih za mladino, pa tudi pesmi iz drugih zbirk. Oba pa sta poslušalcem spregovorila tudi o pomenu pisanja in tem, kako pomembno je poseganje po lepem čitivu, ki človeka krepi v njegovi kulturni in s tem tudi narodni zavesti.

SLOVENSKA ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA

brezplačno izposoja knjige in ima svoje prostore v Mladinskem domu Mikschallee 4, 9020 Celovec.

Knjižnica posluje ob poned. od 10.00 do 18.00 ob sredah, četrtek in petkih pa od 8.00 do 16.00 ure.

Mladinske knjige

DOLENC Mate
Velika ptičja zadeva. Osnova Dolenčeve pripovedi je odnos med svobodo in prisilo, med pticami vseh vrst, ki bi rade živele, kakor so ustvarjene, in krokarji, ki hočejo zagospodariti svetu... V Lj.: Borec, 1987-103 str.: ilustr. – (Zbirka Liščki)

JURCA Branka
Dobra volja je najbolja: priljubljena mladinska knjiga, ki

obsega 30 pravljic in zgodb... Lj.: Mladinska knjiga, 1987 – 108 str.: barvne ilustr. – (Deteljica)

MAL Vitan
Poletje v školjki: mladi Tomaž je precej osamljen in bo moral zaradi očetovih službenih obveznosti zapustiti rojstni kraj. V teh težkih trenutkih najde prijatelja in to je računalnik. Lj.: Partizanska knjiga, 1988 – 2 zv.: barvne ilustr. – (Matjaževa knjižnica)

ROGELJ Sivestra
Bistrica Kalščica je prikupna in poučna pripoved o šestošolcu Nejcju, ki ga spremlja kužek Sam in druge živali v otroškem „ranču“. Živali zbolijo in izkaže se, da so pile vodo iz reke Bistrice... Lj.: Mladinska knjiga, 1988 – (Knjižnica Sinjega galeba; 269)

ZIDAR Pavle
Pikapolonica Pika: zgodbe za otroke – Lj.: Mladinska knjiga, 1986 – 138 str.: ilustr. – (Pisarnice)

Veslimo se Vašega obiska!

GOSPODARSTVO

Priloga Slovenskega vestnika

Celovec, oktobra 1988

Koncentracijski procesi širom sveta – naj se posojilnice in zveza združijo – 2. stran.

Pri tej prilogi so sodelovali:

Hans Madritsch, Andrej Mohar, dr. Kristijan Schellander, dr. Terezija Wakounig.

Avstrija se vročično pripravlja na vstop v Evropsko skupnost. Tudi naše kmetijstvo naj bi se kar najhitreje vključilo v sistem, ki vsaki dve minuti uniči eno kmetijo, in eno tretjino vseh kmetov, ki niso dodatno zaposleni, potiska pod mejo revščine.

Kako se lahko naši kmetje – predvsem lastniki majhnih in gorskih kmetij – uprejo nasilju logike „rasti ali pa se umakni“? Kakšne strategije naj se oprimejo?

Agrarni marketing – strategija za kmetijstvo jutrišnjega dne...

Pričakovali smo, da bodo na ta vprašanja odgovorili domači in tuji strokovnjaki s področja kmetijstva, gozdarstva, predelovalne industrije in trgovine na 1. avstrijskem dnevu agrarnega marketinga v dunajski palači Auersperg. Ta velikodušno zasnovani agrarni pogled v prihodnost pred fevdalno kuliso, ki ga je priredil Avstrijski center za produktivnost in gospodarnost (Österreichisches Produktivitäts- und Wirtschaftlichkeitszentrum – ÖPWZ), podprli pa so ga zvezno ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo, avstrijska zveza Raiffeisen in predsedniška konferenca kmetijskih zborov, je privabil veliko več ljudi, kot so pričakovali. Kmetov je pa prišlo bolj malo. Zakaj?

Neki kmet iz Nižje Avstrije za Vestnik:

„Tako malo kmetov je gotovo zato, ker je prispevek 1.200 šilingov za udeležbo previsok, posebej za majhnega kmeta, ki mora za toliko denarja delati več tednov.“

Prireditelji odgovarjajo: „Poskušali smo kalkulirati ravno za kmete zelo zelo ugodno ceno.“ Da kmetov ni, ni kriv prispevek, ampak to, „da pri vseh ukrepih in prizadevanju za nadaljnje izobraževanje, ki so kmetu na razpolago, kongresa v taki obliki še ni bilo in da je tako predstavljena tema „trženje“ novost.“

Avstrijski „ekosocializem“ in notranjeevropski trg

Okvirno filozofijo h kongresu je prispeval zvezni minister Riegler: trije enakovredni glavni cilji nove kmetijske politike – gospodarska

uspešnost, ekološka odgovornost in socialni okvirni pogoji – so program, ki ne skrbi samo za bodočnost kmetov, ampak vključuje celotno podeželje v njegovi gospodarski, življenjski, kulturni in rekreacijski funkciji. Kako pa bo to posebno avstrijsko pot v okviru ES uresničil, tega „ekosocialist“ Riegler ni povedal. Toliko bolj je poudaril, da je treba povečati zmogljivost avstrijskega kmetijstva, predvsem pa prodajo proizvodov v tujini.

Po njegovem mnenju potrebuje Avstrija agrarni marketing, ki postavlja v ospredje kakovost kmetijskih proizvodov. Naše majhne in srednje kmetije ne morejo tekmovati s takorekoč industrijsko množično proizvodnjo drugih dežel. Zato se mora reklamirati z geslom „kakovost namesto količine“. ES ima velika podjetja in zveze podjetij, ki razpolagajo z visoko razvitim raziskovanjem tržišča in uspešnim trženjem. Na tem področju Avstrija precej zaostaja. Zato je potrebno, da gospodarstvo in politika skupaj izgradita organizacijo agrarnega marketinga na osnovi zasebnega gospodarstva. Rieglerju je uspelo, da so v finančnem proračunu kot začetno pomoč predvideli 50 milijonov šilingov.

Osrednja misel agrarnopolitične strategije za prihodnost je torej: profesionalen agrarni marketing naj v tekmi za tržišče pomaga neugodni položaj Avstrije, ki ga ima zaradi svoje agrarne strukture majhnih kmetij, spremeniti v prednost na evropskem skupnem tržišču. Riegler meni, da bo morala biti Avstrija v bodoče prav zaradi majhnosti na trgu hitrejša in bolj gibčna.

Podijsko diskusijo o agrarnem marketingu je vodil prof. Kulhavy.

Glavna naloga servisne družbe za kmetijsko trženje mora biti:

- sprožiti in spremljati projekte med kmetijstvom in njegovimi partnerji (predelava, trgovina, turizem...)
- razviti znak kakovosti za avstrijske proizvode
- z agrarnimi proizvodi prodajati tudi vrednote države, avstrijski način življenja.

Marketing – bodočnost za podeželje?

Kmetijstvo je zadnji gospodarski sektor, ki se je oprijel trženja, je ugotovil strokovnjak za marketing iz Linza prof. dr. Kulhavy. Mnogo predolgo je v glavah agrarcev strašila filozofija preskrbe iz vojnega in povojnega časa. Profesor pa se ni dotaknil dejstva, da ima del kmetov in sektorji, ki so za njimi, precejšen interes, da bi se „subvencionirana nespamet“ kar najdlje ohranila.

Dr. Kulhavy pravi, da marketing v kmetijstvu pomeni zamenjati vojnogospodarsko preskrbstveno miselnost z novo filozofijo vodenja, „ki se odlikuje po tem, da mora biti vse, kar se v nekem podjetju zgodi, usklajeno z zapovedovalnimi oblikami trga.“ Zato marketing ni samo naloga družbe, ki naj bi jo ustanovili, ampak mora biti skrb vseh zaposlenih v kmetijstvu.

Avstrijska ugodna priložnost v bodočnosti je prodaja visokokakovostnih kmetijskih proizvodov. Nasičeni trgi zahtevajo vrhunsko kakovost. Treba je na novo premisliti politiko proizvodov, cen in znamk, embalažo in ekonomsko propagando.

Tako torej gospod profesor. Kaj pa mislijo kmetje? Rejec ovac iz Waldviertla za Vestnik:

„Brez marketinga v bodoče gotovo ne bo šlo. Upam pa, da ne bo ustanovljena samo družba, ki bo imela neke svoje sedež in o kateri potem ne bo več veliko slišati. Kaj takega mora biti povezano do vsake okrajne kmetijske zbornice. Tam bi morali ustvariti ustanove, ki bi šolale kmete. Kajti kmet je bil do sedaj samo proizvajalec. Proizvajati in prodajati pa sta dve različni stvari (...). Sem član zveze ovčerejcev Nižje Avstrije in tam „marketing“ ni nič novega.“

Profesor in kmet se torej strinjata, da je stvar pomembna. Ampak med tem, ko se ovčerejec bori proti poceni uvozu iz tujine, je profesor že odkril novo področje udeleževanja: marketing za vas.

Vodilnega tona kongresa ni mogoče preslišati: kmetijstvo bo moralo bolj kot doslej upoštevati želje potrošnikov, trgovine in predelovalne industrije. Težko je odgovoriti na vprašanje, ali bodo v bodoče predstavniki potrošnikov boljši predstavniki kmetov, prav lahko pa na to, kako bomo naše vasi spet oživil: z denarjem. Težje pa je denar prinesiti v vas. Prof. Kulhavy ve rešitev: vas mora kmečke proizvode, kmečki obrt, kmečki turizem, kmečko kulturo profesionalno tržiti. Vas mora iskati nove možnosti: kmečke okrepčevalnice, aktivne počitnice na kmetih s pomočjo pri košnji, delu v gozdu itd. Vas mora nuditi kmetu kot pokrajinskemu vrtnarju nove, alternativne možnosti postranskega zaslužka.

Trženje za vas pa pomeni tudi skrb za podobo vasi, sanacijo hiš, vračanje zabetoniranih cest, vaških trgov, potokov, poljskih in gozdnih poti v prvotno podobo. Marketing za vas pomeni, da središča krajev spet postanejo prostor, kjer se ljudje srečujejo, pomeni, da se ustvarijo ekološki otoki, pomeni pilotne projekte ekoloških vasi. Marketing za vas končno pomeni, da imena zglednih vasi postanejo zaščitni znak.

Trgu podrejena prihodnost?

Bodočnost pripada torej zaščitni znamki. O tem so si gospodarje iz agrarne industrije in trgovine, ki sedijo na vrhu, enotni. Veliko se razpravlja o doslednem trženju in učinkoviti ekonomski propagandi. Občinstvu predstavijo primere od doma in iz tujine, tudi koroški projekt planinskih volov. Vendar Rieglerjev ekosocializem vedno bolj blede. Izza gladke fasade lepo oblikovanih stavkov, ki jih izgovarjajo dobro izšolani menedžerji, spet kuka surova resničnost gospodarstva. Čeprav gospodje iz industrije in trgovine zgoraj na vrhu vadijo bodoče partnerstvo s kmetijstvom, so jih maloštevilni kmetje med občinstvom že zdavnaj spregledali. Bati se je, pravi eden, da bodo kmetje zdaj morali proizvajati kvalitetno, dobiček pa bosta tako kot doslej pokasirali predelava in trgovina.

Kdo lahko reče, da je ta strah neutemeljen? Končno avstrijski agrarni trg proizvaja za več kot 72 milijard šilingov.

Hans Madritsch

Koncentracijski procesi širom sveta Ali naj se posojilnice in zveza združijo?

KRISTIJAN SCHELLANDER

Trenutno se več ali manj povsod v razvitih zahodnih državah (obratno je v socialističnih državah vzhodne Evrope) pripravljajo na združitve bank ali vsaj diskutirajo o tem. Vzroki so različni, toda vsem je skupen motiv višje rentabilnosti, koncentracije finančnih virov, zvišanja učinkovitosti poslovanja ter znižanja stroškov obratovanja.

V Združenih državah Amerike so pod pritiskom predvsem hranilnice, ki so skupno s svojim rezervnim skladom zašle v hudo krizo. Predvsem v poznih sedemdesetih in zgodnjih osemdesetih letih so skušale z nizkimi fiksnimi kreditnimi obrestmi pridobiti čim več novih poslov, pa so jih v dobi visokih obresti na vloge zajele t. i. „obrestne škarje“ in celotni hranilnični sektor praktično privedle pred stečaj. Velike banke bodo zdaj te onemogle banke pripojile in s tem bo prišlo do pomembne koncentracije, kar pa velike ustanove gotovo ne moti, saj so v zadnjih letih pod precejšnjim pritiskom japonskih konkurentov, ki so ameriške velikane potisnili s prvih mest na svetovnem bančnem trgu. Poleg tega morajo ameriške banke tudi upoštevati bodoči evropski skupni trg leta 1992, kjer se prav tako pripravljajo veliki združevalni procesi na področju bančništva in s tem se bo Američanom pojavil še en okrepljen konkurent.

Priprave na skupni evropski trg od leta 1992 dalje je tudi v Evropi sprožil val koncentracij. Ker bodo na skupnem trgu banke lahko delovale v katerikoli drugi državi – članici, pričakujejo zaostreno konkurenčno tekmo, v kateri bodo zmagale seveda največje inštitucije z najmočnejšo kapitalno podlago, ponudbenim programom in know how. Predvsem v ZR Nemčiji pripravljajo spojitve nekaj zelo velikih bank,

pa tudi vrste srednjih in manjših denarnih ustanov.

Kot reakcija na ta razvoj se je tudi v Avstriji, kjer je gostota bank posebno velika (na 1000 prebivalcev povprečno ena bančna poslovalnica), začela debata o združitvi bank. To bo potrebno, če se bodo naše denarne ustanove hotele uveljaviti napram bodoči, še močnejši mednarodni konkurenci – neodvisno od tega, ali v okviru Evropske skupnosti ali izven nje. Tako je slišati o združitvi dejavnosti Länderbank in Zentralsparkasse, Girozentrale in Erste Österreichische Sparkasse, o holding-družbi za avstrijske hranilnice ipd. Pogovore o združitvi Raiffeisen in Volksbanken-sektorjev so vodili že pred leti, in če bo prišlo do nekaterih združitve, bo verjetno postala tudi ta tema spet aktualna.

Skrbi združnih bank

Moč in prednost združnih bank (v Avstriji Raiffeisen, Volksbanken in tudi slovenske posojilnice in njihova zveza kot del Raiffeisnove organizacije) je bila v preteklosti osnovana na tem, da so člani hkrati tudi lastniki in poslovni partnerji svoje banke, da se ne počutijo zgolj kot stranke in da poslovno-politične odločitve sprejemajo bolj samoodgovorno in v vplivni bližini krajevnih članov, kakor pa pri centraliziranih delniških bankah.

Na združniško zvestobo članov pa se združne banke ne morejo več zanesti od tistega trenutka, ko njihova ponudba ni konkurenčna. Dandanes se vse banke potegujejo za vsako stranko, ta pa se odloča za tisto banko, ki nudi najboljše usluge z najugodnejšimi pogoji.

V decentraliziranih bančnih sektorjih, kjer ima glavno vlogo krajevna banka, je uspeh torej odvisen od njene poslovne kvalitete, znanja uslužbencev in seveda tudi

čvrstosti osnovnega kapitala. Ob tem pa so združne banke zaradi svoje člansko orientirane strukture sedaj pod močnim pritiskom večjih profesionalnih bank, ki lahko svoj obsežni tehnični in personalni potencial neposredno posredujejo tudi svoji najmanjši poslovni enoti. Zaradi koncentracijskega procesa se bo ta pritisk v bodoče še povečal in združne banke se morajo s to problematiko resno ukvarjati, če nočejo zaiti v težak položaj.

Kakšno pot naj uberejo bančne ustanove koroških Slovencev?

Če se ozremo na položaj naših posojilnic, potem vidimo, da nekatere poslujejo kolikor toliko dobro, druge slabše, ena izmed njih pa je z neodgovornim ravnanjem in zaradi pomanjkljive kontrole s strani zveze privedla ves slovenski denarni sektor v nevaren položaj. Brez pomoči predvsem Raiffeisnove centrale na Dunaju celotne skupine verjetno ne bi mogli rešiti. Tudi med firmami v lasti zveze je možno še kako presenečenje.

V glavnem pa celotna slovenska bančna skupina celo za Koroške razmere nima bistvenega gospodarskega pomena. Premoženje in finančni posli so manjši kot bilančna vsota marsikatero srednje koroške Raiffeisnove, Volksbanke ali hranilnice. Mešana jugoslovansko-avstrijska podjetja z omembe vrednim prometom in mednarodnimi posli, ki naj bi teoretično poslovala preko naših bank, ne morejo delovati brez kakšne večje avstrijske ali koroške banke, ker jim naše ustanove enostavno niso zmožne nuditi vseh potrebnih bančnih uslug v zadostni meri in na potrebnem profesionalnem nivoju.

Tako so slovenske banke za ta podjetja lahko šele druga ali tretja bančna povezava. Pa tudi za manjše privatne stranke so naše ustanove zaradi okornosti ali

neznanja v mnogih primerih manj atraktivne.

Na eni strani je treba vzroke iskati pri vodilnih strukturah, ki se resne situacije očitno ne zavedajo v zadostni meri. Osebnih in skupinskih interesov so v veliko primerih nadrejeni gospodarski smotnosti. Po drugi strani pa nizki lastni kapital in premajhne vloge posojilnicam in zvezi ne omogočajo, da bi nudile enako ugodne pogoje kot konkurenčne banke. Nizki dobički (ali celo izgube) vplivajo tudi na kakovost oz. izobraževalne možnosti osebja ter na investicije v bodočnost. Kljub že nekaterim izvedenim združitvam povzroča obstoj zelo majhnih samostojnih enot previsoke stroške v primerjavi z poslovno učinkovitostjo.

Zato bi se mi zdelo smiselna združitev zveze in vseh posojilnic v enotno banko s krajevnimi filialami, profesionalnim vodstvom in moderno strukturo. Seveda bi to pomenilo konec dolgoletne krajevne samostojnosti, in marsikateri funkcionar bi imel eno funkcijo manj. Pri današnji mobilnosti in dobrih komunikacijskih zvezah pa bi lahko tudi za to združeno banko v Celovcu ustvarili odborniško mrežo, ki bi v zadostni meri upoštevala krajevni element in potrebe celote. Mislim da bi bila združitev potrebna, če hočemo biti tudi v bodoče, pod vedno večjim pritiskom konkurence, prisotni ne samo kot zgodovinski pojav, temveč tudi kot resen in sodoben gospodarski faktor na južnem Koroškem.

10 največjih bančnih ustanov v Avstriji		Bilančna vsota 31. 12. 1986 v milijardah šil.	Bilančna vsota 31. 12. 1987 v milijardah šil.
	CREDITANSTALT	372,5	388,3
	GIROZENTRALE	265,7	276,4
	LÄNDERBANK	197,7	205,3
	ZENTRALSPARKASSE	191,0	201,8
	BANK FÜR ARBEIT UND WIRTSCHAFT	172,8	178,3
	KONTROLLBANK	184,3	173,7
	GENOSSENSCHAFTLICHE ZENTRALBANK	160,1	168,2
	POSTSPARKASSE	155,1	163,1
	DIE ERSTE	130,5	136,3
	VOLKSBANKEN AG	55,1	57,9

Razvoj največjih bančnih ustanov v Avstriji v zadnjih dveh letih.

Adria Bank AG – mešana banka na Dunaju

Adria Bank AG je bila ustanovljena leta 1980. Njeni delničarji so Ljubljanska banka (22%), Zagrebačka banka (21%), Beogradska banka (21%), Österreichische Länderbank (12%), Zentralsparkasse und Kommerzbank (12%) in Creditanstalt-Bankverein (12%).

Osnovni kapital znaša 80 milijonov šil., celotni jamstveni kapital (vključno

dopolnilni kapital po § 12(7) KWG in različne rezerve) pa znaša 128 milijonov šil. Bilančna vsota (torej vse premoženje banke, krediti strankam, vloge pri drugih bankah, vrednostni papirji itd.) je 31. 12. 1987 znašala 4.009.166.328,11 šil.

Nad polovico te vsote je imela banka v dobrem pri drugih bankah, in sicer večinoma kot vloge z vsak čas

možno odpovedjo in denar, vezan manj kot 30 dni. Banka torej razpolaga z istovrstnimi vlogami jugoslovanskih bank-lastnic, ki pa jih spet kratkoročno vlaga v denarni trg.

Banka je odobrila 585 milijonov šil. posojil – v glavnem za uvoz v Jugoslavijo – drugim bankam, večinoma jugoslovanskim, za vračilo teh pa za višino 103 milijone garantira Avstrija na podlagi sistema za pospeševanje avstrijskega izvoza. Jugoslovanskim podjetjem je banka odobrila posojila v višini 653 milijonov šil., od te vsote jamči

republika Avstrija za 200 milijonov šil.

Težišče poslovanja banke, v kateri je konec preteklega leta delalo 40 uslužbencev, je torej aktivnost na denarnem trgu ter financiranje predvsem avstrijskega izvoza v Jugoslavijo. Banka je poleg tega prevzela še za 369 milijonov šil. garancijskih in jamstvenih obveznosti.

Neto izkupiček od obresti je znašal 68,3 milijona šilingov, dohodek iz bančnega obratovanja pa 100,7 milijona šil. Personalni stroški so znašali 25,3 milijona šilingov. Pri

stroških je opaziti visoko postavko „siceršnji izredni stroški“ v višini 44 milijonov šilingov, kjer gre očitno za dotacijo vrednostnih popravkov v zvezi z neugodnimi krediti. Čisti dobiček banke po odbitku davkov in pokritju raznih po zakonu predvidenih skladov je znašal 3,2 milijona šilingov.

Banka velja na avstrijski bančni sceni kot zaupanja vredna. Predvsem se v primeru, da bi zašla v težave, v visoki meri računa s podporo s strani uglednih matičnih bank.

Kristijan Schellander

Jugoslavija: izvoz za desetino večji

Jugoslovanski izvoz je po devetih mesecih samo še za desetino večji kot v enakem obdobju lani. Njegova rast se zmanjšuje že pol leta. To ne pomeni, da se letošnja izvozna gibanja nasploh toliko poslabšujejo, ampak se šele zdaj pravzaprav kažejo v pravi luči. Doslej so bili izvozni podatki namreč zelo napihnjeni zaradi nizkih primerjalnih podlag iz preteklega leta. Žal pa bodo, kot kaže, morale malo zbledeti tudi do zdaj ugodne sodbe o letošnjem izvozu.

Očitno je namreč, da je izvoz letos zelo povprečen. Po rasti zunanjetrgovinskih cen lahko celo sklepamo, da je realno precej blizu laniški ravni. Nespodbudno je, da so v septembru edino v Sloveniji povečali izvoz za dobro desetino, medtem ko so povsod drugod izvozili manj.

Podobno je tudi pri konvertibilnem izvozu, ki sicer v povprečju vendarle raste hitreje kot celotni izvoz. Bati se je, da so septembrska gibanja v določeni meri že posledica zadnjih političnih dogajanj v Jugoslaviji in da bo izvoz v oktobru, v katerem, kot je znano, v delu države nekaj časa sploh niso delali, še slabši; toliko bolj, če bodo zaradi tega zamujali z izpolnjevanjem izvoznih naročil. Nesporo je namreč, da tujih naročnikov prav nič ne zani-

ma, o čem se pripravajo v Jugoslaviji.

Zunanjetrgovinska bilanca je kljub temu ugodnejša kot v enakem obdobju lani, saj je v devetih mesecih celotni izvoz zaostajal za uvozom le še za 5 odstotkov. Tako pa je predvsem zaradi uvoznih gibanj. Po dolarskem izračunu je sicer uvoz v devetih mesecih zrastel za 2,7 odstotka in konvertibilni za 6 odstotkov.

Toda jugoslovanske povprečne uvozne cene so se v tem času povečale za več kot 15 odstotkov, kar pomeni, da jugoslovanski uvoz realno še vedno krepko nazaduje.

V takih okoliščinah je verjetno, da je devizna likvidnost države vendarle dobra. Podatkov o deviznem dotoku sicer že nekaj časa ne objavljajo. Vendar pa so na izboljšanje devizne likvidnosti in k večji usklajenosti ponudbe deviz in povpraševanja po devizah vsekakor vplivali: odlog dolgov, nova posojila, realno zmanjšanje uvoza (tudi zaradi pomanjkanja dinarjev za nakup deviz), hitrejši vnos deviz v državo, večji turistični iztržek zaradi manjšega obsega črne menjave itd. Prava uspešnost in učinkovitost jugoslovanskega deviznega trga in izvozne politike pa se bo stvarneje kot letos pokazala šele prihodnje leto.

Vesna Bertonec-Popit
(Delo)

Sporazum z Efto?

Evropsko združenje za prosto trgovino (Efta) načrtuje sklenitev trgovinskega sporazuma z Jugoslavijo, ki bi temeljil na načelu medsebojne recipročnosti in upošteval pravila Gatt, je na začetku sestanka posvetovalnega odbora Efte izjavil generalni sekretar organizacije Georg Reisch, ob tem pa dodal, da ta hip ni pripravljen nikakršen sporazum niti projekt sporazuma.

Izjava Georga Reischa je prvo uradno stališče ženevskega sekretariata organizacije, ki združuje šest srednje in severnoevropskih držav, ki ki javno napoveduje novo

obdobje trgovinske menjave z Jugoslavijo in o katerem so očitno dokaj konkretno govorili na nedavnem srečanju mešanega odbora Jugoslavija-Efta v Gradcu. Četudi ima Jugoslavija s to grupacijo sklenjen bergenski sporazum, ki poudarja pomen blagovne menjave, so ugodnosti, ki jih imajo jugoslovanski izvozniki na trge šestih članic Efte, enake tistim, ki jih uživajo tudi ostale države v razvoju, saj temeljijo na splošni shemi trgovinskih preferenc, ki jih razvite države omogočajo manj razvitim. Sklenitev sporazuma bi pomenila izenačevanje ugodnosti.

Na 1. avstrijskem dnevu agrarnega marketinga v dunajski palači Auersperg so si bili sicer vsi enotni v tem, da lahko samo kakovostna proizvodnja in učinkovito trženje zagotovita prihodnost avstrijskega kmetijstva. Doma in v tujini, je dejal zvezni minister Riegler, bomo morali uspešno tržiti nezamenljivo avstrijsko robo visoke kakovosti, izdelano naravno, in jo povezati z „imidžem“ avstrijske kulture, načina življenja in pokrajine.

Vprašanja o kriterijih kakovosti, poenotenju ali regionalizaciji znamk pa so ostala odprta. Ampak ne samo to, tudi vprašanje, ali ne bodo zahteve po kakovosti služile predelovalni industriji in trgovini kot pretveza za nižanje cen, je zaposlovalo redke navzoče kmete. O tem in o prihodnosti koroškega kmetijstva v ES se je pisec tega prispevka pogovarjal z deželnim svetnikom za kmetijstvo J. Ramsbacherjem. Nekaj izsledkov iz pogovora:

Johann Ramsbacher

Obeti za bodočnost za koroške kmete

Intervju z deželnim svetnikom za kmetijstvo Johannom Ramsbacherjem

Gospod Ramsbacher, ste deželni svetnik za kmetijstvo in tudi kmet. Ali ste tudi Vi tako kot več kmetov ob tem dnevu agrarnega marketinga zaskrbljeni ali pa vidite impulze za bodočnost?

Vidim zelo močen impulz za bodočnost. Premišljeval sem celo o tem, da bi tudi na Koroškem priredili podobno prireditve o agrarnem marketingu. Na Koroškem smo dali že nekaj pobud. Mislim na naš projekt planinskih volov in na projekt Južna Koroška – dežela mošta. Regionalne pobude torej že obstajajo, moramo jih podpirati. Prepričan sem, da bomo na Koroškem z našo marljivostjo zmogli še druge pobude, s katerimi bomo tudi kmetijstvu v okviru Evropske skupnosti zagotovili primeren dohodek v primerjavi z drugimi poklicnimi skupinami. (...)

Nove ideje pa lahko najdemo samo s pozitivnim pristopom. Ne z vnašanjem bojazni, kot npr. državni sekretar Gallus iz ZRN¹⁾, ki je pred kratkim sejal malodušje. Povem Vam: v Evropski skupnosti ne bomo doživeli evforije, nikakor pa se nam je ni treba bati, kajti mi Korošci bomo v njej gotovo uspeli!

Niste samo zaslužen pobudnik projekta koroških planinskih volov, ste tudi gorski kmet. Kakšne izgleda za bodočnost imajo po Vašem mnenju koroški gorski kmetje v primeru, da se bo Avstrija približala Evropski skupnosti?

Izgledi za bodočnost so gotovo v samopomoči. Ne bomo se mogli zanašati samo na državo, ampak si bomo morali sami pomagati. Morali se bomo potruditi. Vključevati moramo novosti. Tako moramo npr. v učni načrt vključiti „marketing“. Za letošnje šolsko leto smo načrtovali, da bomo na deklških šolah Drauhofen in Ehrental v pouk vključili tudi „počitnice na kmetiji“. V fantovskih šolah bomo vpeljali tečaj za učitelje smučanja. Na ta način naj bi prišli do kombiniranega dohodka, in sicer do dohodka na kmetiji sami. Ni naš cilj, da bi ustvarili množico polkmetov, s tem pa vasi, v kateri se samo spi. Hočemo delovna mesta na podeželju!

Mislim, da bo obnova vasi, ki jo je Koroška sklenila zdaj kot zadnja zvezna dežela, le dala nove impulze, ki jih moramo izkoristiti. Vas brez kmetov ni vas. (...)

Dan agrarnega marketinga me je potrdil v mojem prepričanju. Srečen sem, da smo že zastavili pobude, ki kažejo v pravo smer, in da smo na pravi poti. Posebno sem vesel, da je bila tu na Dunaju potrjena ideja o planinskih volih, s katero sem prišel v Celovec. (...)

Vsakemu kmetu bi svetoval, naj bo inovativen, v svoji regiji naj izkoristi priložnosti, ki jih ima.

Kakšne so po Vašem mnenju možnosti, da bo

ideja trženja, o kateri tu razpravljamo, prodrla med kmete?

Ugotoviti moram, da je filozofija trženja zelo podobna filozofiji, ki jo je že l. 1962 zagovarjal minister za kmetijstvo Hartmann. Družbenopolitični cilj moramo postaviti pred čisto gospodarskopolitičnega, gospodarstvo mora biti sredstvo za doseganje družbenih ciljev...

Kako pa boste kmeta, ki je navajen, da svoj proizvod samo odda, navadili misliti po novem?

To lahko ponazorim tako, kot smo že napravili z voli s planin. Rekli smo: proizvajaj nekaj, kar zaradi višjih zahtev, visoke kakovosti in smotrne proizvodnje – četudi je povezano z več dela – dosega višje cene. Besedna motivacija ni vse. Predvsem cena je motivacija. Če nam bo uspelo, da bomo kakovost tudi prodajali tudi po višji ceni, sem zelo optimističen. Potrebno pa bo veliko izobraževanja in mislim, da mi bodo kmetje zaupali.

Gospod deželni svetnik, hvala za pogovor.

Hans Madritsch

¹⁾ Državni sekretar Dr. Gallus (ZRN) je v predavanju ob celovškem lesnem sejmu menil, da v ES ni mogoče preprečiti nadaljnega umiranja kmetov, izhod iz te kmetijske katastrofe pa vidi v večjem dodatnem zaposlovanju kmetov in opustitvi obdelovanja velikih površin.

Avstrija, Moskva in ES

Zvezni kancler dr. Vranitzky (na sliki levo) je obiskal Sovjetsko zvezo. Tam je podpisal več gospodarskih pogodb (predvsem za VÖEST). Glavni namen potovanja pa je bil očitno ta, da bi Sovjetska zveza kot podpisnica Avstrijske državne pogodbe pripustila Avstriji vključitev v Evropsko skupnost. Tej temi je bil posvečen tudi razgovor z generalnim tajnikom KPSZ Gorbačovom (na sliki desno). Ta je v tej zvezi poudaril, da je pri

integracijskih procesih odprtih še mnogo vprašanj, da je gospodarsko združevanje sicer objektivni proces, da pa noben narod ne bo pristal na formulo „omejene suverenosti“. Tudi ministrski predsednik Rižkov je dejal, da za SZ vstop Avstrije v ES ni združljiv z njeno trajno nevtralnostjo. To sovjetsko stališče je bila predvsem klobuta zunanjemu ministru Mocku, ki je še nekaj tednov poprej trobil, da se SZ menda strinja z vstopom Avstrije v ES.

Zakon o varstvu osebnih podatkov

(Datenschutzgesetz; BGBl 565/1978 z novelami 314/1981, 577/1982, 370/1986)

Hiter razvoj informacijske tehnologije omogoča nešteto možnosti za zbiranje vedno večjega števila (osebnih) podatkov ter za njihovo uporabo. Tako v državni kot v privatni upravi je uporaba podatkov za kakršnokoli odločitev dandanes že sama po sebi umevna. In ker so informacije vedno bolj popolne, ima posameznik vedno manj vpliva na razne postopke v upravi in tudi ni več zmožen temu primerno postopati. Cilj zakona o varstvu podatkov je torej v tem, da posameznik sledi toku ter uporabi svojih podatkov in da varuje svoje privatno življenje na način, da drugim osebam omeji uporabo svojih osebnih podatkov.

§ 1 odst. 1 se glasi, da ima vsakdo pravico do prikrievanja svojih osebnih podatkov, v kolikor ima varstva vredni interes, predvsem glede spoštovanja svojega privatnega in družinskega življenja. Izjeme lahko dovoli kakšen drug zakon.

Ta odstavek je posebno pomemben, ker omogoča posamezniku osnovno pravico do varovanja podatkov, in ta pravica velja v odnosu do državnih kot privatnih institucij. Kakšne možnosti ima torej posameznik, da izve, kdo potrebuje kakšne podatke o njem?

Najprej moramo razlikovati med prizadeto osebo (Betroffener) ter osebo, ki obdeluje oziroma potrebuje podatke, t. i. naročnikom (obdelave podatkov). Naročnik s bo pri obdelavi največkrat posluževal strojev (EDV-naprave, personalni computerji, i. pd.). Od te avtomatizirane uporabe podatkov je odvisnih nekaj pravic posamezne določene osebe, to so predvsem pravice do informacij. Morda ste vi taka oseba, ker ste v pre-

klih mesecih dobili nešteto osebno pisanih pisem od ljudi, ki so vam čisto neznani in ste se prav zategadelj čudili, da vas neznana oseba tako dobro pozna.

Če se smatrate prizadeti, imate možnost od naročnika zahtevati pojasnilo:

- kdo uporablja vaše podatke
- od kod izhajajo
- komu so jih predali

To pojasnilo je pod temi pogoji brezplačno.

Poleg pravice do pojasnila lahko zahtevate popravek osebnih podatkov ter izbrisanje podatkov, ki so neupravičeno zašli v disketo ali kato-teko.

Važna je razlika med delovanjem javnih (npr. država, dežele, občine, razne zavarovalnice) ter privatnih institucij (kot so to podjetniki, društva,...)

Javno področje:

Zbiranje in ugotavljanje podatkov je upravičeno:

- na zakonski podlagi
- če so podatki predpogoj za rešitev zastavljenih nalog in je izročitev važna za varovanje upravičenih interesov
- Če posameznik privoli

Za pritožbe zoper kršitev zakona je pristojna posebna komisija pri Uradu zveznega kanclerja:

„Datenschutzkommission, Ballhausplatz 1, 1014 Dunaj, tel.: 0222/66 15.

Proti odločbam te komisije je možna pritožba pri upravnem ali ustavnem sodišču.

Privatno področje, če je naročnik privatna oseba.

Izročitev in dognanje podatkov sta upravičena, če

- je posameznik oz. prizadeta oseba privolila
- ima naročnik upravičen namen, ki ne sme kršiti važnih interesov.

Za svoje pravice se morate

obrniti na deželno sodišče.

Preden iščete pomoč pri navedeni komisiji oz. pri sodišču, se boste obrnili na naročnika podatkov. Ta mora v 4 tednih odgovoriti:

- od kod ima podatke
- na kateri pravni podlagi jih zbira, obdeluje, uporablja in predaja.

V primeru, da se podjetnik ali oseba, ki se za lažje delo poslužuje t. i. computerjev, in zbirate ter obdelujete podatke, morate upoštevati zgoraj omenjeno in še sledeče:

- obdelavo podatkov morate prijaviti pri: „Datenverarbeitungsregister (del avstrijskega statističnega urada), Bäckerstraße 20, 1010 Dunaj, in sicer na posebnih obrazcih. Te obrazce (formularje) lahko naročite pri „Datenverarbeitungsregister“.

V prijavi je treba navesti:

- katere vrste podatkov boste obdelovali
- čigave podatke (katere skupine)
- namen obdelave podatkov
- komu bodo podatki izročeni
- pravna podlaga za obdelavo podatkov.

Vsako spremembo teh razmer je treba javiti registraturi. Vsakdo, ki je vpisan v seznam, ima registrsko številko (DVR-Nummer), katero mora navesti pri vsaki predaji podatkov ter pri vseh sporočilih prizadeti osebi.

Ob robu naj še omenimo nekaj osebnih podatkov, ki jih zakon varuje: ime, rojstni dan, naslov, spol, osebna znamenja, verska pripadnost, zdravje, zaslužek, ugodnosti, poklic.

Pri tem je vedno pomembno, da se oseba čuti prizadeto v svojih varstva vrednih interesih, kot je to npr. privatno življenje.

Terezija Wakounig

O DAVKIH

Vrednostni kuponi zanimivi samo še letos

Vrednostni kuponi so v zadnjih letih postali priljubljeni pri ljudeh, ki so z naložbo denarja hoteli doseči tudi davčne ugodnosti. Pri tem predvsem premožnejšem sloju bo v zadnjih mesecih letošnjega leta nastalo močnejše povpraševanje po tej naložbeni možnosti, kajti samo letos je še možno, da davčni obvezanec kupi zase in za nezaposleno soprogo za vsakega po 30.000 šilingov, za vsakega otroka, ki prejema družinski dodatek, pa za 10.000 šilingov vrednostnih kuponov. 75 % nabavne cene pa lahko potem odpiše od svojih davkov kot posebne izdatke. Poleg tega je do zneska 200.000 šilingov oproščen tudi premožnjakega davka za vsako osebo, ki živi v istem gospodinjstvu. Vrednostni kuponi se v ta namen ovrednotijo z 80 % nabavnih stroškov. Poleg tega ni treba plačati dohodnine ne za redne dohodke ne za znesek, ki ga dobi izplačanega po preteku vezave z vrednostnim kuponom.

Po 1. 1. 89 bo mogoče kot posebne izdatke pri davkih odpisati samo še 50% zneska vrednostnih kuponov. To pa – kar je ena bistvenih sprememb pri davčni reformi – samo še v

enotnem okviru maksimalno 40.000 šilingov za vse vrste posebnih izdatkov (zavarovalniške premije, gradnja in nakup stanovanj, vrednostni kuponi in mlade delnice) za posameznega davkoplačevalca, plus 40.000 šilingov za nezaposleno soprogo ter 5000 šilingov za vsakega otroka.

Brošura: „Davčna reforma 1989“

Če se želite seznaniti z obsežno tvarino letos v parlamentu sklenjene velike davčne reforme, lahko preko „Slovenskega vestnika“ po ceni 55 šilingov naročite obsežno brošuro z besedilom zakona in komentarji strokovnjakov glede najvažnejših točk reforme (v nemščini).

Brošura, ki jo je izdala Girocentrala in banka avstrijskih hranilnic na Dunaju, na pregleden način obravnava med drugim zakon o dohodnini 1988, zakon o korporacijah 1988 z novelami, zakon o obrtnem davku 1953, novelirani zakon o kreditnem gospodarstvu in vrsto drugih upravnih in davčnih zakonov, ki zadevajo tako poklicno kot tudi privatno življenje.

Naročila na: Slovenski vestnik, brošura „Davčna reforma“, Tarniserstr. 16, 9020 Klagenfurt/Celovec.

Pivovarna Štih zdaj brez skrbi

Še ni tako dolgo tega, ko je vodstvo pivovarne Steirerbrau hotelo zapreti obrat v Štihu. Količino, ki so jo proizvajali v tej pivovarni blizu Pliberka, pa so hoteli nadoknaditi s povečano proizvodnjo v Gösserjevi centralni pivovarni v Gradcu. Toda protesti delavcev v Štihu in solidarnost ljudi cele regije so mogočili, da je pivovarna v Štihu obstala. Sedaj se v Steirerbrau celo hvalijo, da so v Štihu povečali proizvodnjo piva na 83.000 hektolitrov letno, pa tudi v bodoče ne nameravajo ukiniti tega pozitivnega podjetja. Razmišljajo celo o proizvodnji brezalkoholnega visokokvalitetnega piva. Toda to je projekt, ki bi bil uresničljiv šele v nekaj letih.

Na Koroškem je bilo v prvi polovici letošnjega leta 99 podjetij nezmožnih odplačevanja dolgov, v istem obdobju leta 1987 jih je bilo le 80. S to insolenco podjetij je Koroška v avstrijskem merilu na drugem mestu za Dunajem, kjer so zaradi prezadolženosti zaprli že 194 podjetij. Skupno so v Avstriji v prvi polovici leta 1988 začeli 693 postopkov za izravnavo, stečaj oz. s preveritvami. V primerjavi z letom poprej je to

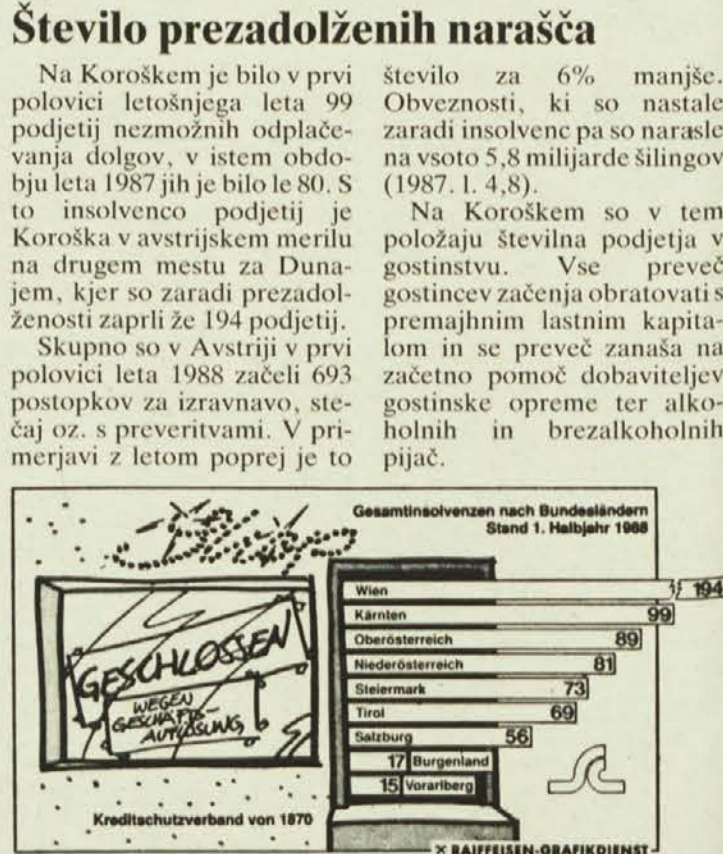
Obmejni nakupi Število prezadolženih narašča

Napeta politična situacija in gospodarski položaj sosednje Jugoslavije sta na svoj način povečala obmejni nakup.

Zaradi padanja vrednosti dinarja so kljub podražitvam marsikateri izdelki postali za avstrijske kupce cenejši. Obratno pa je blago v Avstriji seveda za jugoslovanskega državljanca vedno dražje.

Kljub temu se nakupi na „senčni strani Karavank“ niso zmanjšali, temveč povečali. Ljudje si ustvarjajo celo zalogo, drugače si namreč ni mogoče razlagati praznenja regalov v nekaterih trgovinah ob cesti proti Ljubelju.

Povečalo se je tudi število trgovin s slovensko posrežbo, boljše rečeno število blagajničark, ki znajo slovensko. Kupci iz Slovenije in ostale Jugoslavije plačujejo tako v devizah kot tudi z dinarji.

Na svečani otvoritvi so spregovorili dr. Wunsch, Čopičeva in Metelko (z leve proti desni).

V Domu umetnikov v Celovcu odprli razstavo „INTART 88“

Ljubitelji likovne umetnosti si lahko ogledajo enkratno umetniško razstavo, ki je do 5. novembra odprta v celovškem Domu umetnikov. Gre za razstavo „INTART“, ki jo je v zastopstvu deželnega glavarja odprl kulturni referent mesta Celovec Siegbert Metelko, na ogled pa so dela predstavnikov slovenskega surrealizma.

Razstava INTART, ki jo menjaje prirejajo v Celovcu, Ljubljani in Benetkah, sodi med najstarejše oblike kulturne izmenjave v prostoru Alpe-Jadran, saj je od prve razstave minulo že 21 let. V teh dveh desetletjih je bil vedno znova predstavljen pregled ustvarjalnosti na področju likovne umetnosti

Januš razstavlja v Salzburgu

Gustav Januš, ki je pravkar izdal svojo novo (dvojezično) pesniško zbirko, se salzburški javnosti predstavlja z rastavo slik. Otvoritev je bila seveda povezana s predstavitvijo pesniške zbirke „Ko bom prekoračil besedo“. Razstava je nameščena v prostorih deželnega studia ORF Salzburg, pripravili pa so jo skupno z Rupertinumom ter ob odpori banke Creditanstalt.

Koroške, Slovenije in Furlanije-Juljske krajine. Da pri tem zavzema posebno mesto slovensko slikarstvo, je v svojih uvodnih besedah poudaril predsednik združenja koroških likovnikov dr. Harald Wunsch, ki je naglasil, da slovenski narod slovi po svoji visoki razviti kulturi, kar se odraža tudi v tem, da je v Slo-

Gustav Januš tudi o svojih slikah meni, da tako kot to poskuša liriki z besedo, se prizadeva tudi v svojem upodabljanju, v svojih slikah resnično in vidljivo razširiti in prekoračiti z znaki, oblikami in barvami.

Januševe slike bodo razstavljene do 27. novembra 1988. Otvoritvi pa so prisostvovali pomembne osebnosti založbe Residenz, radia in dežele.

veniji preko 600 svobodnih likovnih umetnikov, kar je za dvamilijonski narod izredno veliko. Sad tega pa je tudi, da ima slovenski narod številna likovna imena, ki so v samem vrhu evropske in celo svetovne likovne umetnosti. Namestnica ministra za kulturo SRS Vesna Čopič pa je ob otvoritvi menila, da trikotnik treh enako velikih ploškev, ki predstavlja simbol INTARTA, smatra za neke vrste vetrnico, ki predstavlja prostor Alpe-Jadran v trajnem gibanju, in s tem tudi daje vedno nove in sveže impulze temu medregionalnemu kulturnemu sodelovanju.

Razstava kot taka tokrat ne prinaša novitet, organizatorji so se omejili na slovensko nadrealno slikarstvo, ki pa ga predstavljajo reprezentančni umetniški dosežki. Na ogled so dela Janeza Boljke, Petra Černeta; Staneta Kregarja, Avgusta Lavrečiča, Franceta Miheliča, Negovana Nemca, Štefana Planinca, Maksima Sedeja ml. in Darka Slavca.

Andrej Kokot

V ZRCALU

Mala olimpiada na Obirskem

Slovensko prosvetno društvo „Valentin Polanšek“ na Obirskem je letos že drugič priredilo mladinski športni dan. Komaj so se v Seulu končale olimpijske igre, že je bila majhna obirska vasica v znamenju „olimpiade“. Če bi šlo po željah domačih mladincev, naj bi bile tovrstne prireditve na sporedu kar vsak mesec, če ne še pogosteje. Ne bi se naveličali sodelovati, so obljubljali vsi po vrsti.

Sicer je bil športni dan tekmovalnega značaja, saj so udeleženci v vseh tako imenovanih disciplinah imeli priložnost zbirati točke, a nobena vaja, naloga ali igrice ni bila tako težka, da je ne bi zmogli vsi. Mikavnost je bila ravno v tem, da je vsak tekmovalec z reševanjem športnih ali zabavnih nalog povečeval število svojih točk. V prijetni sproščenosti se je okoli 40 mladih podalo na lov za točke. Brez izjeme so bili uspešni vsi – od štiriletne Irmie do šestnajstletnega Lenarta. Zato so društveniki tudi vsem podelili priznanja oziroma nagrade. Ob zaključku je enoletni Bernard izžrebalo kolo za presenečeno glavnošolko Kristino Žuraj. Tajnica društva Marta Polanšek ji je čestitala in se tudi številnim gledalcem zahvalila za obisk.

Manjšine in nenasilnost

Lani za državni praznik je Katoliška mladina prvič organizirala izlet v Trajštof, kjer se je srečala s tamkajšnjo mladino. Letos 22. in 23. oktobra pa prireja v Globasnici podobno srečanje mladincev slovenske, hrvaške in madžarske narodnosti. V soboto bo pogovor na temo „Manjšine in nenasilne akcije“, v nedeljo pa maša s škofoma Laszлом in Capelarijem, ter tiha procesija v spomin žrtvam nacizma.

Kožuhi, volna in čreda ovac

V soboto, 29. in nedeljo, 30. oktobra bo v Činovičah pri Beljaku pastirski sejem. To je dobra priložnost za ugoden nakup kožuhov, pletilne volne in toplih zimskih nogavic. Naprodaj bodo tudi zdravilni čaji in maže. Ob taki priložnosti ne manjka tudi jagnje na žaru.

Pred tremi tedni je Longo-majeva čreda 450 ovac zapustila planino in je na poti skozi Ziljo proti Beljaku.

Kotmara vas skrbi za ceste

Prebivalci vasi Medrejtne se lahko upravičeno razburjajo zaradi slabe ceste, ki povezuje to vas s svetom oz. jo ločuje od nje. Končno se bo tudi tu vendar nekaj premaknilo. Na zadnji seji je občinski odbor soglasno sklenil, da bodo še letos začeli z deli. Za začetek bodo asfaltirali le odsek od Petrovca ob stari cesti do Goliča. Najcenejšo ponudbo je oddalo podjetje AG f. Bauwesen (1.087.000 šil.). Za financiranje teh del je bilo treba sprejeti tudi drugi dodatni izredni proračun za leto 1988. Nadalje je občinski odbor sklenil tudi nekatere spremembe v prostorskem načrtu.

Slovo od Valentina Wutteja

Minulo nedeljo smo se na loškem pokopališču poslovili od Valentina Wutteja, p. d. Šercovega Foltija iz Loč pri Šentilju. Njegova nepričakovana smrt – kljub temu, da je dočakal 84 let starosti – nas je globoko prizadela. Predvsem zaradi tega, ker smo ga še pred nedavnim videli voziti se z mopedom in smo tako upravičeno imeli vtis, da je Foltej čil in zdrav.

Življenje Šercovega Foltija je bilo izredno pestro in bogato. Po poklicu je bil zelo sposoben kolarski mojster. V mladih letih je bil navdušen smučar in organizator smučarskih tekem, nogometaš in planinec. Prav tako se je takrat še zelo mlad priključil delavskemu gibanju in bil leta 1920 soustanovitelj koroške komunistične partije. Zato se je ob odpr-

tem grobu od pokojnega poslovil predsednik KPA Arnulf Raimund. Tudi nekdanji šentiljski učitelj Filipitsch je Foltiju izrekel besede zahvale za njegovo plemenito dejavnost. Šercovega Foltija bomo ohranili v častnem spominu. Ženi in svojem ob težki izgubi izrekamo globoko sožalje.

Kaj je z novo šolo v Selah?

V Selah mora 35 učencev hoditi v ljudsko šolo v tesni farni dom. Svoječas je deželni glavar Wagner obljubil, da bodo v Selah zgradili novo štirirazredno šolo. Smolle je zdaj v posebni izjavi pozval novega deželnega glavarja Ambrozyja, naj te obljube ne pozabi.

A. Repnik v Mohorjevi

S kratkim, a impresivnim nastopom pesnika Toneta Kuntnerja in liričnimi zvoki citraša prof. Stanka Lodranca, so prejšnji petek v Mohorjevi knjigarni v Celovcu odprli likovno razstavo Antona Repnika, znanega slikarja-naivca z Mute v Sloveniji.

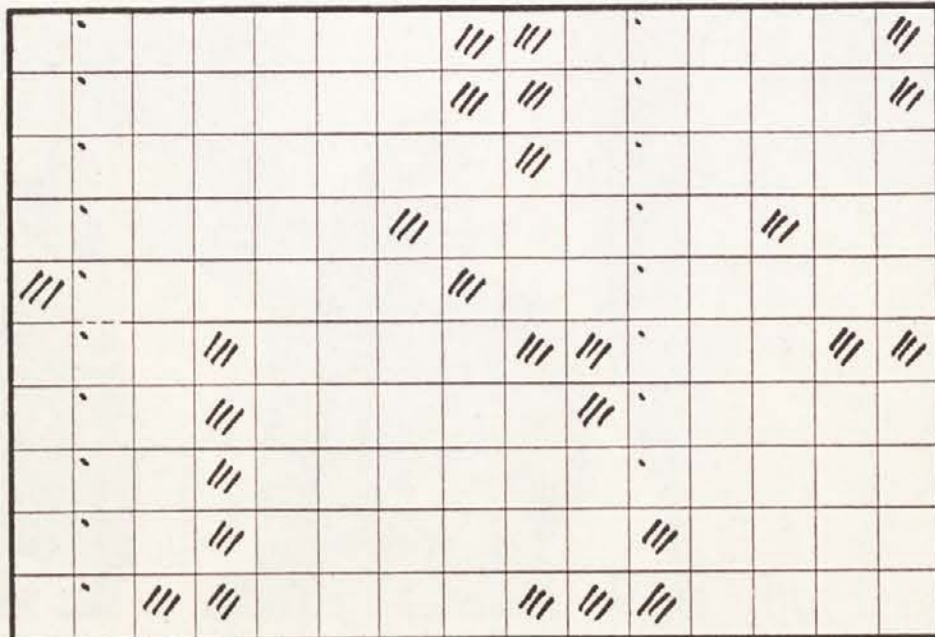
O slikarju in njegovih delih je spregovoril prof. Ivan Sedej, ki je Repnika označil za enega izmed najeminentnejših predstavnikov jugoslovanskega naivnega slikarstva, ki ne slika zato, ker bi bilo naivno slikarstvo v modi, ampak zato, ker nam ima tudi kaj povedati. To počne na hudomušen način.

Razstava je odprta do 14. novembra, slike pa je mogoče tudi kupiti.

Anton Repnik z enim izmed razstavljenih del

Datum	Kraj	PRIREditVE	Prirreditelj
Petek 21. 10. 11.00	Vrtec v v 10. Oktober Str. 25, Celovec	S TEBOJ PRAZNUJEMO Praznovanje ob 10. obletnici dvojjezičnega otroškega vrta „Naš otrok“.	Otroški vrtec „Naš otrok“
Petek 21. 10. 19.00 c.t.	gostilna Weidinger Danhauser- gasse 3, Dunaj, 4. okraj	LJUBLJANSKA BANKA V AVSTRIJI Predstavitel. Predstavlja: Peter Fesl, vodja informacijskega biroja LB na Dunaju.	Dunajski krožek
Sobota 22. 10. 20.00	Kulturni dom nad posojilnico v Dobri vasi	DOBER VEČER, SOSEDI! Nastopajo: Mešani zbor Srce, Sängerrunde Tauchendorf, Kvartet bratov Smrtnik	SPD Srce, Avstrijska liga za človekove pravice
Sobota 22. 10. 19.30	Kulturni dom v Šentjakobu	„PONIŽANI IN RAZŽALJENI“ Nastopa: Mešani pevski zbor Rož	SPD Rož in Avstrijska liga za človekove pravice
Sobota 22. 10. 19.30	Velika dvorana Doma glasbe v Celovcu	KONCERT SLOVENSKE FILHARMONIJE Dirigent: Uroš Lajovic; solist: Aleksander Madžar (klavir). (Grieg, Tajčević, Ravel, Falla).	Musikverein Abo
Sobota 22. in nedelja 23. 10.	Globasnica	SREČANJE KATOLIŠKE MLADINE VSEH NARODNOSTI AVSTRIJE iz sporeda: sobota, 22. 10. (19.10) Pogovorni večer na temo „Manjšina in nenasilne akcije“ Nedelja, 23. 10. (10.30) Udeležence sprejmeta škofa Kapellari in Laszlo; nato procesija v spomin vsem žrtvam nacizma, 11.00 mladinska maša	
Nedelja 23. 10.	na pokopališču v Svečah	ODKRITJE GORŠETOVEGA SPOMENIKA	SPD Kočna
Ponedeljek 24. 10. 20.00	v kinodvorani na Bistrici v Rožu	DOBER VEČER, SOSEDI! Sodelujejo: MGVS St. Egyden/Sentilj, Gemischter Chor Althofen „Vaščani pojo“, MoPZ SPD „Kočna“ Mešani cerkveni zbor Sveče, Slavnostni govornik: mestni svetnik dr. Gerhard Bussek	Slovensko prosvetno društvo Kočna
Ponedeljek 24. 10. 19.30	Mladinski dom Mikschallee 4, Celovec	ATOMSKE BOMBE NI VEČ (Miloš Mikelin) Ponovitev mladinske igre	Gojenci Mladinskega doma
Ponedeljek 24. 10. 19.00	„Ost- und Süd- osteuropa Insti- tut“, Augustiner- str. 12, Dunaj	ETHNISCHE ASPEKTE DER JUGOSLAWISCHEN KRISE Predava: mag. Silvo Devetak, direktor Inštituta za narodnostna vprašanja, Ljubljana	Wiener Arbeitsgemeinschaft für Volksgruppenfragen
Torek 25. 10. 19.30	Mestna hiša v Borovljah	DOBER VEČER, SOSEDI! Nastopajo: Moški zbor SPD Borovlje, Stadtchor Ferlach, Mešani zbor Rož s koncertom „Ponižani in razžaljeni“	Slovensko prosvetno društvo Borovlje, Avstrijska liga za človekove pravice
Torek 25. 10. 20.00	Kulturni dom na Radišah	DOBER VEČER, SOSEDI! Feldkirchner Vokalisten, Pevske skupine SPD Radiše, Glasbena šola, Pesnika: prof. Anton Fuchs in dr. Franc Merkač.	SPD Radiše, Avstrijska Liga za človekove pravice.
Torek 25. 10. 19.30	Farna dvorana v Železni Kapli	DOBER VEČER, SOSEDI! Nastopajo: Moški pevski zbor SPD Zarja, Mešani zbor SPD Danica, Mladinski zbor Eisenkappel/Železna Kapla, MGVS – Gemischter Chor Eisenkappel, Recitatorska skupina SPD Zarja. Slavnostna govornika: župan dr. Dietfried Haller in poslovodni predsednik Lige Feliks Bister.	SPD Zarja, Avstrijska liga za človekove pravice
Četrtek 27. 10. 18.00	Mohorjeva knjigarna, Celovec	LITERARNO BRANJE Bralci bodo pisatelji iz Marburga ob Lani (ZRN): Jochen Hoffbauer, Ludwig Legge, Friedrich G. Paff.	Mohorjeva založba
Četrtek 27. 10. 20.30	Kamot Celovec	WORLD SAXOPHONE QUARTETT Julius Hemphill, Oliver Lake, David Murray in Hamlet Bluiett navdušujejo s 4 saksofoni. Vstopnina 180 šil.	Jazz-club Celovec
Sobota 29. 10. 18.00	pokopališče v Šentrupertu pri Velikovcu	CENTRALNA SPOMINSKA SVEČANOST ob Dnevu mrtvih	Zveza koroških partizanov
Sobota 29. 10. 20.00	bivši komunikacijski center, Reitschulgasse 4, Celovec	MOŽATO – ALI ZAKAJ BI? Scensko branje Eric Fischer in Martina Fischerja	Kulturno društvo Pri Joklnu

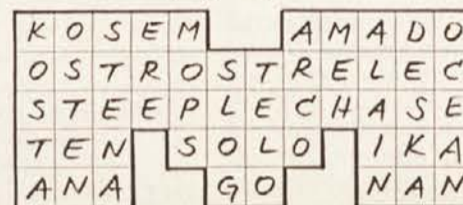
Kombinacijska križanka s pesnikom

Spodnje besede s pravilnim kombiniranjem razvrstite v lik križanke. Ko boste križanko rešili do konca, boste v navpični koloni, ki je označena s pikami, prebrali ime in priimek avstrijskega pesnika z začetka stoletja, v drugi navpični koloni pa še en literaren pojem.

- 11 črk: IZIGRAVANJE
10 črk: ANTIPASATI
INTUBACIJA NEONACIZEM
9 črk: ODBIRANJE
8 črk: ROBATOST
7 črk: BEDANEC OGORINA
TRIPALO
6 črk: ATANAS ČRNILO
GREBAČ JELENA TRIBUN
VSTAVA
5 črk: ATRIJ CINIK EIGER
ESAU KAVAL RAABE SPAAK
STVAR TENDA TRANI
4 črke: ACRE AMOR ISAR LEAR
OBRT TANA UJNA
3 črke: ACS ADA APO ATA IKE
KRN RAJ TAT TRN
2 črki: AA AP JL RT TT

sestavil Jože Petelin

Rešitev iz prejšnje številke

RAZSTAVE

Celovec

Kulturna taberna Pri Joklnu (21. 10.) – Odprtje razstave risb W.M. Pühringerja (do 24. 11.)

Magazin in der Klostersgasse (15. – 29. 10.) – „O, kako goljufivo“, Nove lutke Burgis Paier. (odprto dnevno med 16 – 20).

Dom umetnikov v Celovcu „INTART 88“ – razstava likovnih umetnikov iz Slovenije, predstavnikov surrealizma (Janez Boljka, Peter Černe, Stane Kregar, Avgust Lavrečič, France Mihelič, Negovan Nemeč, Štefan Planinc, Maksim Sedej ml. in Darko Slavec) do 5. novembra. (Odprto: od 10. do 13. in od 16. do 19. ure; ob nedeljah in praznikih zaprto)

Die Galerie 61 – Zoran Musič – Grafike in gvaši.

ORF (v foajeu) – (do 25. oktobra) – „Fotoimpressionen“ Brigitte Rohner.

Mohorjeva knjigarna – Razstava del Antona Repnika (z Mute v Sloveniji).

Galerie im Stadthaus (od 21. 10. do 18. 12. 1988) – Moderna italijanska tiskarska grafika – Razstavljenih je 210 del 105 najpomembnejših italijanskih grafikov obdobja 1920 do danes. Med njimi Carra, Busci, Morandi, De Chirico, Marino, Fontana, Music, Spacal, Santomaso, Pomodoro, Vedova, Zigaina, Trubbiani. Galerija Tinje (22. 10.) – Odprtje razstave del Marte Kunauer – slike (olje) in osnutki za barvna okna.

Rožek

Galerija Rožek (do 30. 10.) – Razstava del Ernsta Gradschniga

Wolfsberg

Galerie am Rossmarkt (17. 10. do 6. 11.) – Metamorphose – Bilder der Vergangenheit – Das Fenster von Suetschach/Sveče – Peter Paul Wiplinger. (Otvoritev: ponedeljek, 17. 10. 1988, 20.00)

KAROLINA KOLMANIČ Izzvenela je pesem

63

Skočila je v kuhinjo, da bi si pripravila kavo, ko jo je zmotil še dovolj bister glas iz sobe: „Mami, nisem več bolan. Bom dobil zdaj mrzel čaj?“

„Čisto mrzlega že ne, malce mlačen bo. Na, pij, dovolj ga imava.“

Otrok je trdo držal skodelico, z obema rokama se je je oklenil in pil v dolgih hlastnih požirkih.

„Še, mami, še. Saj je meden, kajne?“

„Tudi limonov, da boš prej ozdravel. Seveda tudi tablet ne smeva pozabiti. Tako, ja. Krepko poplakni.“

„Noč je za razliko od prejšnjih dveh Igor še kar mirno prespal. Verina dlan je vsako noč nešteto krat pobožala lička in preverjala, če res niso več vroča. Proti jutru je otrok po-

vsem mirno spal in enako-merno dihal.

„Mami, bom lahko šel danes v vrtec?“

„Bova videla. Sedi. Malo bled se mi zdiš. Te kaj boli?“

„Ne. Aja, tu zadaj malo.“

Otrok je pokazal na tilnik.

„Mogoče si tako nerodno ležal. Ja, temperaturo bova še zmerila. Šele potem se bova odločila.“

„Kako je? Rad bi šel. Koliko dni sem že doma?“

„Samo tri. To ni veliko, oba sva tri dni doma. No, vročine nimaš in lahko greva. Obleciva se hitro.“

Kmalu ga je toplo oblekla in posadila zadaj na kolo.

„Tovarišica Vera, telefon! Vrtec kliče.“ je kmalu za tem poklicala tajnica.

Vera je otrpnila. Ustnice so se stisnile in ni jih razprla vse

dokler ni dosegla telefona. V slušalki se jo oglašal glas, ki bi rad očitno ublažil resnico, ki je neprizanesljivo in trdo potrkal:

„Takoj pridi, Igorju je postalo slabo.“

Kolegica za matematiko je namesto nje stopila v razred. Sama pa je živčno odklepala kolo in že se je pognala pa griču navzdol, zavila na glavno cesto in nato proti vrtcu. Otroci, oblečeni in zbrani v gručah, so se pravkar vrnili s sprehoda.

Vzgojiteljica Tina je razbrala skrb z Verinega obraza in rekla pomirjujoče:

„Ko smo prišli na dvorišče, se je sesedel. Trenutno je dobro, vendar bo le treba k zdravniku.“

„Ste ga poklicali?“

„Ne, najprej smo obvestili

tebe. Skupaj laže odločimo, kaj in kako bomo ukrenili.“

Igor je bil bled, vendar ni kazal nobenih znakov resne bolezni. Vera je že rutinsko šla zopet z dlanjo preko čela in ugotovila, da se je morala temperatura precej povzpeti.

„Prosim, izmerite mu vročino.“

„Saj res, osemtrideset,“ je kaj kmalu ugotovila Tina.

„Nimam kaj čakati. Pridi, Igorček!“

„Kar v čakalnici počakajte!“ je zamomljala sestra in zaprla vrata za seboj. In Vera je čakala.

Stokrat je pogledala proti zaprtim vratom. Obraz ji je že otrpnil od napetosti in nenehne buljenja v eno samo to-

čko, kdaj se bodo vrata odprla in jo bodo poklicali. Nič se ni zganilo. Nekaj ljudi je pripeljalo svoje otroke na infekcijski oddelek. Ni jih štel. Pozorna je postala šele na mater, ki je prišla v čakalnico in obupano jokala:

„Tu bo ostal, ni druge pomoči!“

Vera je poznala takšne preproste ljudi, ki so sproščali svoja čustva in bolečino glasno ihteče in potem se je ta ublažila. Sama se je vedla zelo disciplinirano. Molčala je in potrpežljivo boljčala. Nekje v želodcu se je od same napetosti začela oglašati slabost.

(dalje prihodnjič)

SLOVENSKI VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Tarviser Straže 16. **Uredništvo in uprava:** 9020 Celovec, Tarviser Straže 16, tel. (0 463) 51 43 00-30/31/32/33/34, telex 42 20 86
ZSO. **Glavni urednik:** Ivan P. Lukan; **urednika:** Andrej Kokot, Andrej Mohar. **Tisk:** Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec. **Zastopstvo za Jugoslavijo:** ADIT-DZS, Kardeljeva c. 8/II, p.p. 171 61000 Ljubljana. **Letna naročnina:** 300 avstr. šilingov; za Jugoslavijo 18.000 dinarjev. **Oglaš:** 1/1 stran 12.000 avstrijskih šilingov, za Jugoslavijo 1.500.000 dinarjev.

TV AVSTRIJA 1
TV AVSTRIJA 2
TV LJUBLJANA
V TEM TEDNU NA TELEVIZIJI
PE
21. 10.

10.30 Nebo brez zvezd; 16.30 Am, dam, des; 16.55 Poročila za otroke; 17.05 Risanke; 17.30 Okoli sveta; 17.55 Otrokom za lahko noč; 18.00 Mi; 18.30 Falcon Crest; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Derrick; 21.20 Tudi angeli imajo radi vroče; 23.10 Šport; 23.55 Aktualno; 0.00 Knight without armor; 1.35 Poročila.

16.00 Wurlitzer; 16.45 Zabavna oddaja; 18.00 2X7; 18.30 Lokalni TV-spored; 19.00 Čas v sliki; 19.40 Znanje danes; Kulturni žurnal; 20.15 Posnetki z bližine; 21.00 Knjiga meseca; 21.20 Znanje specialno; 22.00 Čas v sliki; 22.20 Skoraj kot v pravem življenju; 23.05 Uradna zgodovina Argentine; 0.55 Matere trga De Mayo.

9.50 Videostrani; 10.00 Mozaik; 11.40 Lorca; 12.35 Videostrani; 16.45 Mozaik; 17.45 Vrnitev antilope; 18.15 Sodobna medicina: operacija oči; 18.45 Risanke; 18.55 Videostrani; 19.30 Dnevnik; 19.59 Zrcalo tedna; 20.20 Tujčeve roke; 21.20 Čas negotovosti: mogočno nasprotovanje; 22.20 Dnevnik; 22.35 Dom Bernarde Albe.

SO
22. 10.

10.30 Primer Paradin; 16.00 Wurlitzer; 16.50 Poglej točno; 16.55 Poročila za otroke; 17.05 Lutkovna igra; 17.30 Če bi bil ptič; 17.55 Otrokom za lahko noč; 18.00 Mi; 18.30 Nogomet; 19.00 Veselo v soboto; 19.30 Čas v sliki; 20.15 4 proti Viliju; 21.55 Zlati časi; 22.45 Šport; 23.30 Srce je adut; 0.30 Hammer; 0.55 Poročila.

12.15 Carmen; 15.00 Gledati v deželo; 16.00 Visoki zbor; 17.00 Draga družina; 18.00 Trailer; 18.30 Silka Avstrije; 19.00 Čas v sliki; 19.20 Znanje danes; 19.57 Kulturni žurnal; 20.15 Trostgase 7; 21.50 Prijatelj Edija Coyleja; 23.30 Aktualno; 23.35 Mož kot hudič; 0.50 Poročila.

8.00 Videostrani; 8.10 Radovedni taček; 8.25 Lonček kuhaj; 8.30 Svilena obleka; 8.45 Druga izmena; 10.10 Ex libris; 11.10 Izbor tedenske programske tvornosti; 11.50 Videostrani; 17.00 Ptice prihajajo; 18.25 Da ne bi bolelo; 18.45 Risanke; 18.55 Videostrani; 19.30 Dnevnik; 20.20 Zrebanje; 20.30 Diamantna dinastija; Dnevnik; 22.40 Ristanc.

NE
23. 10.

9.00 Poročila; 10.35 Tedenski pregled; 11.00 Ura tiska; 14.35 Mozart; 16.15 Poročila za otroke; 16.25 Risanke; 16.45 Nadaljevanje na sledi; 17.35 Čeladek; 17.40 Deset velikih; 18.30 X-razsežno; 19.15 Zrebanje lota; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Brezbržneži; 22.50 Mednarodna publicistična nagrada v Celovcu; Antonio Vivaldi: Štirje letni časi.

9.00 Poročila; 10.35 Ob 15. obletnici smrti Ingeborga Bachmanna; 11.00 Ljubite klasiko?; 14.00 Športno popoldne; 17.15 Klub seniorjev; 18.00 Medium; 18.30 Silka Avstrije; 19.00 Čas v sliki; 19.48 Primer za ljudskega pravobranilca; 20.15 Mrtvi spijo boljše; 22.00 Ljubimci Lady Chatterley; 23.40 Aktualno; 23.45 Šport.

9.05 Videostrani; 9.15 Otroška matineja; 10.00 Vrnitev antilope; 11.30 Domači ansambli: Slovenski muzikantje; 12.00 Kmetijska oddaja; 13.20 Leta in dnevi tečejo; 14.55 Družinski kviz; 15.55 Gospa Bovary; 17.45 Kavarna; 18.45 Risanke; 19.30 Dnevnik; 19.55 Vreme; 20.05 Vrtnice in kaktusi; 20.40 Zdravo; 22.10 Videostrani.

PO
24. 10.

10.30 Mali Peter – velike skrbi; 16.30 Am, dam, des; 16.55 Poročila za otroke; 17.05 Risanke; 17.25 Medved Bojan; 17.30 Kamen Marca Pola; 17.55 Otrokom za lahko noč; 18.00 Mi; 18.30 Falcon Crest; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Šport v ponedeljek; 21.15 Miami vice; 22.00 Film kralja; 23.45 The Munsters; 0.10 Aktualno.

16.00 Wurlitzer; 18.00 Lindenstraße; 18.30 Lokalni TV-spored; 19.00 Čas v sliki; 19.20 Znanje danes; 19.57 Kulturni žurnal; 20.15 Schwarzwaldska klinika; 21.00 Novo v kinu; 21.15 Šiling – gospodarski magazin; 21.50 Pogledi s strani; 22.00 Čas v sliki; 22.20 Polna življenja in polna smrti je ta zemlja; 23.20 Dunajski muzeji; 0.05 Aktualno.

9.50 Videostrani; 10.00 Mozaik; Zrcalo tedna; 10.15 Naš utrip; 10.30 Fant iz Brooklyna; 12.20 Videostrani; 17.05 Mozaik; 17.35 Radovedni taček; 17.50 Druga izmena; 18.20 Družina šimpanzov; 18.45 Risanke; 18.55 Videostrani; 19.00 Vreme; 19.30 Dnevnik; 20.05 M. Korda; Queenie; 20.55 Dinar; 21.35 Nurejev; 22.00 Dnevnik; 22.15 Videostrani.

TO
25. 10.

10.30 Priznanje pred štirimi očmi; 16.30 Am, dam, des; 16.55 Viki in silaki; 17.30 Tudi šala mora biti; 17.55 Otrokom za lahko noč; 18.00 Mi; 18.30 Falcon Crest; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Nastanek kontinenta; 21.07 Dallas; 21.55 Harry z dolgimi prsti; 23.35 Aktualno; 23.40 Ubijalec zmajev.

16.00 Wurlitzer; 17.30 Orientacija; 18.00 Superflip; 18.30 Lokalni TV-spored; 19.20 Znanje danes; 19.57 Kulturni žurnal; 20.15 Tista reč; 21.07 Domovina si; 21.55 Pogledi s strani; 22.00 Čas v sliki; 22.15 Šport; 23.35 Klub 2.

9.50 Videostrani; 10.00 Mozaik; 11.00 Angleščina; 11.15 Angleščina; 11.35 Videostrani; 16.10 Videostrani; 16.25 Mozaik; 17.25 Lonček kuhaj; piškoti; 17.30 Pogledi; 18.45 Risanke; 18.55 Videostrani; 19.01 Obzornik; 19.30 Dnevnik; 19.55 Vreme; 20.05 Tone Partljič: Ščuka da te kap; 21.45 Osmi dan; 22.25 Dnevnik; 22.40 Videostrani.

SR
26. 10.

13.50 O vrednosti spomina; 14.50 Flipper; 16.20 Gledališče za otroke; 17.10 Bratje Mogwila; 17.30 Pravilni vrtljak; 18.25 Čeladek; 18.30 X-razsežno; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Angel s pozavno; 22.25 Saturn Syty; 23.50 Aktualno.

9.00 Poročila; 11.00 100 let Burgteatra; 15.30 Zvonovi – k zvenu obujena ruda; 16.15 Opazovalec ob oknu; 17.00 Galakonzert; 18.30 Silka Avstrije; 19.00 Čas v sliki; 19.50 Večerna tišina vsepovsod; 20.15 V imenu napredka; 21.20 Rudolf von Alt 1812–1905; 22.20 Šport; poročila.

9.50 Videostrani; 10.00 Mozaik; 11.35 Osmi dan; 16.00 Videostrani; 16.15 Mozaik; 16.55 Angleščina; 17.10 Angleščina; 17.40 Studio je vaš; 18.15 Angelski slap s hudičeve gore; 18.45 Risanke; 18.55 Videostrani; 19.00 Vreme; 19.30 Dnevnik; 20.05 Glut; 22.00 Plesni nokturmo; 22.10 Dnevnik; 22.25 Portret: Polde Bibič Rotenturn.

ČE
27. 10.

10.30 Harry z dolgimi prsti; 16.30 Am, dam, des; 16.55 Poročila za otroke; 17.05 Inšpektor Gadget; 17.30 „Pustolovščina danes“; 17.55 Otrokom za lahko noč; 18.00 Mi; 18.30 Mac Gxver; 20.15 Planšarica iz Šentkatarine; 22.00 Studio lota; 22.05 Mesto v strahu; 23.20 Kriminalka; 0.10 Aktualno.

16.00 Wurlitzer; 17.15 Knoff-Hoffšov; 18.00 1-2-X (nogomet in toto); 18.30 Lokalni TV-spored; 19.00 Čas v sliki; 19.20 Znanje danes; 19.57 Kulturni žurnal; 20.15 Notranjepolitični report; 21.05 Dinastija – Denverjev klan; 21.55 Pogledi s strani; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Klub 2; Poročila.

9.50 Videostrani; 10.00 Mozaik; 11.00 Antonijeva šansa; 12.15 Videostrani; 16.30 Videostrani; 16.45 Mozaik; 17.45 Noro, norejša, norišnica; 18.15 Naša pesem; 18.45 Risanke; 19.30 Dnevnik; 20.05 Tednik; 21.10 Lorca; 22.05 Dnevnik; 22.20 Retrospektiva jugoslovanskega filma: 30 let nagrade Jelen; Solunski atentatorji; Videostrani.

RADIO KOROŠKA
SLOVENSKE ODDAJE

18.10–19.00

Petek, 21. 10.
Dr. A. Feinig;
Urša, Uršal

Slov. planinsko društvo Celovec

Sobota, 21. 10.
Duhovni nagovor
(žpk. H. Olip)
Voščila
(M. Hartmann)

Torek, 25. 10.
Partnerski magazin

Nedelja, 23. 10.
Glasba po željah

Sreda, 26. 10.
Večglasna Avstrija
Večerna
21.00–22.00

Ponedeljek, 24. 10.
Nazaj v planinski raj –

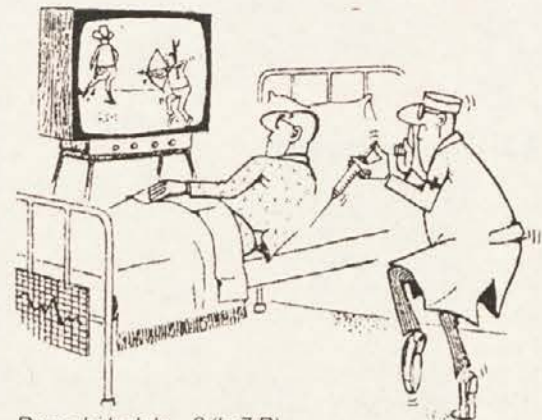
 Dober večer, sosed.
Guten Abend,
Nachbar. Državni praznik na Južnem Koroškem

„Urška, Urška, al' že spiš...“

Petek, 21. 10.: Na god sv. Uršule 21. oktobra se bo narodopisni sodelavec slovenskega radia dr. Anton Feinig posvetil Urši. O že starodavnem sejmu, ki je povezan z Uršulo in ki je že od nekdaj vabil prebivalce južne Koroške na kupčijo v Celovec, preko romarske poti na Uršljo goro, tja do Urš v pesmi in v pesništvu velikana Prešerna, do dne, ki je med ljudmi na podeželju še dandanes neke vrste majhen praznik, bo tokrat tekla beseda. Nenazadnje tudi zaradi tega, ker je ime Uršula še vedno med zelo priljubljenimi krstnimi imeni za dekleta.

Nazaj v planinski raj

Ponedeljek, 24. 10.: „Mladina naj napreduje in počne v gorah, kar hoče, vedno pa naj ima pred očmi, da stoji na naših ramah in hodi po naših hrbtih“. Imajo besede velikega planinca dr. Kugyja veljavno tudi še danes? Vedno manj je mladih, ki iščejo svobodo, tišino in mir v gorah; in vedno več je tistih, ki živijo po izreku: Gora ni nora – nor je, kdor gre gor. S člani Slovenskega planinskega društva Celovec se bomo pogovarjali o položaju planinstva na Koroškem in o turizmu, ki moti gorsko idilo.

Da ne bi bolelo...? (Iz 7 D)

Zgodovina razrednih bojev

Petek, 21. 10. 1988, TV LJ1, 21.25 – Marx in Engels sta leta 1848 napisala še po 140 letih aktualni Komunistični manifest. V tretjem delu oddaje „Čas negotovosti“ prof. Galbraith primerja sporočilo Komunističnega manifesta in dogodka v revolucionarnem letu 1848 ter poudarja točnost nekaterih komentarjev.

Marx je v Angliji našel zatočišče in primerno okolje za razvijanje svojih teorij, katerih vrhunec je bil Kapital. Prof. Galbraith povzema temelje marksizma: zgodovina slesherne družbe je zgodovina razrednih bojev, ki se bodo končali z zmago proletariata.

Mednarodna nagrada '88 Funkcionarji o republik

Nedelja, 23. 10. 1988, TV A1, 22.50 – 24 novinarjev in publicistov iz celotnega nemškega prostora bo sodelovalo pri branju za mednarodno publicistično nagrado 1988, ki jo razpisujeta mesto Celovec in ORF. Med sodelujočimi je tudi Horst Ogris, urednik slovenskega oddelka koroškega deželne studia.

Torek, 25. 10. 1988, TV A2, 21.07 – Na predvečer avstrijskega državnega praznika bodo spregovorili štirje zastopniki strank. Govorniki Zelene alternative ter socialistične, ljudske in svobodnjaške stranke bodo govorili o naštosti ljudstva na politiko. Nadaljnja tema je pojem „Domovina deželne studia“.

Camus: Dom Bernarde Albe

Petek, 21. 10. 1988, TV LJ1, 22.40 – Za dolgoletno kreativno delo je Mario Camus leta 1985 prejel državno filmsko nagrado Španije, zaslovel pa je tudi zunaj meja. Njegovi prvi filmi so bili realistični, nato se je loteval tem o prijateljstvu in ljubezni, razočaranju in tegobah. Posvečal se je tudi različnim adaptacijam. Med drugim je posnel najbolj znano igro Federica Garcie Lorca „Dom Bernarde Albe“. Gre za pretresljivo tragedijo podeželske družine.

O letu 1988 Zasovraženi

Sreda, 26. 10. 1988, TV A1, 13.15 – Je bila razprava o dogodkih pred petdesetimi leti v opominskem letu 1988 koristna? Smo se kaj naučili, ali pa je bila odveč? Na ta vprašanja bo poskušal odgovoriti Wolf in der Maur v pogovoru z dvema zgodovinarjema.

Ponedeljek, 24. 10. 1988, TV A2, 22.20 – Oddaja v štirih delih je namenjena zgodovini Zidov na dunajskih tleh segajo v leto 1670, doba nacizma pa je dosegla višek.

Žerjavica razkriva Švico

Sreda, 26. 10. 1988, TV LJ1, 20.05 – V filmu „Žerjavica“ režiser Thomas Koerfer brez pomislekov razglablja o ravnanju Švice med drugo svetovno vojno. Švica je sicer obšla, vendar je bila na poseben način vključena v uničevalno igro. Švicarji namreč neradi govorijo o tem, da je nevtralna Švica oskrbovala Hitlerjev režim z orožjem in milijardnimi posojili. Že takrat je veljalo geslo: „Šest dni delamo za Nemce, sedmi dan pa molimo za zmago zaveznikov“.

Napredek? Upor reke

Sreda, 26. 10. 1988, TV A2, 20.15 – „V imenu napredka“ je naslov tridelne dokumentacije o napredku in znanosti. Napredek je postal samoumeven, ja celo smisel življenja. Helmut Voith in Elisabeth Guggenberger skušata nakazati, kako se spreminjajo znanost, tehnika in družba. Ni vznemirljiv le napredek, temveč neverjetno podpiranje tega.

Torek, 25. 10. 1988, TV A1, 20.15 – Kljub najmodernejšim tehničnim pripomočkom do danes reka Mississippi v Severni Ameriki ni povsem v oblasti človeka. Še vedno preplavlja in uničuje cele pokrajine. „Old Man River“ imenujejo „veliko reko“, ki s pritoki tvori največje porečje v Severni Ameriki. Zaman so ljudje skušali ukrotiti velikanko.

od
vsepovsod

Dobra služba

Predsednica poslovodstva kemične tovarne Sam Young Chemical Co. je lani največje zaslužila v Južni Koreji. Finančna služba v Seulu je sporočila, da je njen dohodek znašal 7,34 milijona dolarjev. Tovarna izdeluje solzilec, ki ga policija ne-trudno uporablja v boju proti študentom in stavkajočim delavcem.

Ljubezenske...

Barbara Cartland, 87-letna angleška avtorica pogrošnih romanov, je dobila dokončno potrdilo za svoje tezo. Po neki britanski anketi so ženske bolj nagnjene k nezvestobi kot moški. Tega so krivi, je prepričana tašča lady Diane, levičarski romani emancipiranih avtoric, ki ženske naravnost spodbujajo k temu.

Zajeti so vsi novi rekordi

Pravijo, da je druga najbolj prodajana knjiga na svetu in najbrž bo to tudi res, saj je Guinnessova knjiga rekordov res enkratno branje. V 33. izdajo, ki bo kmalu na knjižnih policah, so vnesli nekaj poslastic za lovce na rekorde. V knjigi je predstavljen mesečnik, ki je v spanju prehodil 200 kilometrov (dolgo je dremal!). Pravico do slave pa ima tudi neki puščavski pajek, ki teče hitreje od svetovnih rekorderjev, saj doseže s svojimi komaj milimeter dolgimi nožicami zavidljivo hitrost 16 kilometrov na uro. Nekaj sprememb je bilo v zvezi z najstarejšim in najobilnejšim zemljanom. Najstarejša je trenutno Norvežanka Maren Bolette Trop (112 let, če seveda ne umre pred 21. decembrom), najdebelejši pa je neki Albert Jackson (402 kilograma bolj ali manj enakomerno razporejene teže na povprečnem okostju). Walter Hudson, bivši rekorder, pa sedaj vodi na lestvici mojstrov v hujšanju, saj je v času od prejšnje izdaje knjige izgubil na teži kar 127 kilogramov. Knjiga pa zamolči, če se je mogoče preveč resno ukvarjal z njo.

Otroci so se klovn sicer razveselili, toda občina jim ne dovoljuje pravice do dvojezične vzgoje.

Slika: Mohar

Občina že v vrtcu zavrača dvojezičnost svojih občanov

„Na področju vzgoje imajo vsi otroci enake možnosti; na to dejstvo smo lahko ponosni. Prav tako smo lahko ponosni, da smo uspeli rešiti kočljiv in občutljiv narodnostni problem. Ustvarili smo klimo tolerance in mirnega razvoja. Političnemu vodstvu občine na čelu z županom Mikuschem je to uspelo tudi v Pliberku. Upam, da bodo tudi v bodoče v stanju reševati to vprašanje s pogovori.“ To je izjavil koroški deželni glavar Ambrozy ob otvoritvi otroškega vrta v Pliberku. Toda že sama otvoritev je njegove trditve o enakopravnosti Slovencev in slovenščine ovrgla.

Sicer so prejšnji teden vabili na „slavnostno otvoritev“ novozgrajenega otroškega vrta v Pliberku, toda slavnostnega razpoloženja ni bilo. V tej dvojezični občini je bil vse premočan grenak priokus, da je že sama otvoritev z uradne strani potekala samo enojezično, nemško. Če ne bi bilo župnika Kulmeža, ki je spregovoril tudi nekaj besed v drugem deželnem jeziku, ter zbora glavne šole pod vodstvom Rozine Katz, ki je zapel vsaj eno katico tudi v slovenskem jeziku, bi človek imel vtis, da je zgrešil pot v dvojezično občino.

Se večja ironija pa je bila,

da so „slavnostni“ govorniki (Ambrozy, Mikusch, Grilz) ob otvoritvi – kljub dejanskemu izključevanju slovenščine – povrh vsega še zatrjevali, kako si prizadevajo za enakopravnost obeh narodnosti v občini, kako močno menda upoštevajo in celo tudi podpirajo razvoj slovenskega jezika. Toda že sam status otroškega vrta v Pliberku in potek razprave o dvojezičnosti dokazujeta, da so vsa ta zatrjevanja le puhle fraze.

Neki oče, ki je s svojo hčerko iz radovednosti prisostvoval otvoritvi, je vso farso opisal takole: „Svoji hčerki sem prišel pokazat, kako

otvarjajo vrtec, v katerega ne bo mogla hoditi, če bo hotela imeti tudi dvojezično vzgojo.“ Dejansko je namreč tako, da občinska koalicija SPÖ in ÖVP že na samem začetku razprave ni bila niti najmanj pripravljena odobriti upravičeno zahtevo EL, naj bi imeli v vrtcu vsaj eno dvojezično skupino. S tem se je občina tudi odrekla možnosti, da bi zvezna vlada plačevala dvojezično vzgojiteljico. Prav zaradi takšnega odnosa občinskega vodstva in zavrnitve zahteve Enotne liste po dvojezičnosti, se Slovenci otvoritve niso udeležili. Zdaj je občinska koalicija odbornikom EL menda „ponudila“, da bi bila pripravljena priznati uradni status dvojezičnosti vrtcu v Šmihelu. Toda „cena“, ki bi jo Slovenci morali plačati za to, bi bila visoka, saj bi se morali tudi sami odreči dvojezičnemu statusu Pliberka.

Andrej Mohar

Podjetje „intrade“ je nogometašem iz Sel za zadnjo prvenstveno tekmo z Žrelcem podarilo garnituro novih dresov. Tako so se lahko v bleščečih novih oblekah postavili pred objektivi našega fotografa, toda gotovo bi raje blesteli na nogometnem igrišču. Toda, kakor se to večkrat zgodi, jim prav na „delovnem mestu“ ni uspelo. Moštvo iz Žrelca, ki po dosedanem delu prvenstva v 1. razredu zanesljivo vodi, jih je na stadionu pod Košuto premagalo s 4:1. Tolažba za Selane: vsaj nove drese imajo!

Slika: Mohar

SLOVENSKI VESTNIK

ŠPORT

- namizni tenis
- nogomet
- šah
- karate

Pliberk obtožuje

V zvezi s prekinitvijo igre Pliberk – SAK skušajo zdaj Pliberčani doseči razveljavitev razsodbe nogometne zveze. Pliberk trdi, da je povzročitelj prekinitve „član in celo nekdanji igralec SAK“. Za sedaj je gotovo, da bodo tekmo ponovili 1. 11., razsodišče nogometne zveze pa bo zasedalo šele 11. novembra.

Tesno izgubili

Šahisti SSK Obir iz Železne Kaple so konec tedna proti favorizirani ekipi ÖDK Celovec kljub dobri igri tesno podlegli s 3,5:4,5. Točke za SSK Obir so dosegli: Kristijan in Harald Wolte sta zmagala, Joković, Ramaš in Hanscho pa so remizirali. Brez izgledov so bili Jammer, J. Wolte in H. Topar.

Še nepremagani

Igralci prve ekipe NTK Celovec v zadnjem kolu v prvem razredu niso izgubili nobene točke. Tako je ekipa prvič doslej premagala nasprotnika kar z 10:0. Igralci ÖDK Celovec tej premoči kar niso mogli verjeti. Točke za NTK so dosegli: Kupper (3), Vidic (3), F. J. Smrtnik (3) ter dvojica Kupper/Vidic.

Se zanimате za...

...karate? Če, potem se javite pri Milanu Hriberniku z Radiš, petem s svetovnega prvenstva, ki je prevzel mesto trenerja pri All-style karate klubu v Celovcu. Vabi začetnike in tudi že nekoliko izurjene. Training je vsak torek ob 20. ter petek ob 19. uri na ljudski šoli Šentrupert. Informacije po tel. 0463/39 168.

Šahisti se srečajo v Portorožu

V Portorožu se pripravljajo na pomembno šahovsko tekmovanje, na I. moštveni šahovski turnir dežel Alpe-Jadran. Prireditev se ujema z deseto obletnico obstoja te delovne skupnosti. Igrali bodo v hotelu Metropol v času od 21. do 23. oktobra 1988 in sicer po pravilih FIDE za aktivni šah. Organizatorja tega turnirja sta Šahovska zveza Slovenije ter turistična organizacija Portorož (TOP), ki je prevzela tudi pokroviteljstvo. TOP ima veliko razumevanja za šah, za turizem in sploh za Portorož pa je nosilec razvoja. Organizatorji so prepričani, da bo ta turnir pomemben šahovski, družbeni, športni in turistično-propagandni dogodek.

Turnirja se bo udeležila tudi ekipa s Koroške. Nastopila bo pod imenom „Koroška“, vodil pa jo bo koordinator za mednarodne stike

šahovske ekipe SŠZ, ravnatelj Ivko Ferm. Za moštvo pa bodo nastopili Guido Kaspret (ASK Celovec), ravnatelj Josef Gallob, Müllneritsch in Grom (vsi trije Bekštanj).

Turnir take vrste bodo odigrali letos prvič, toda že zdaj organizatorji pričakujejo, da bo navdušenje tolikšno, da bo postal tradicionalen. Portorož bi bil vsakakor pripravljen prevzeti izvedbo vsakoletnih turnirjev šahistov iz dežel Alpe-Jadran.

Nogometne vesti

● **Kvalifikacija za svetovno prvenstvo:** Avstrija je v podlegla Sovjetski zvezi z 2:0, Jugoslavija je na Škotskem igrala 1:1, brez golov pa ZRN z Nizozemsko.

● **Koroška reprezentanca** bo 26. oktobra igrala v Ljubljani prijateljsko tekmo s Slovenijo. Stern, L. in F. Sadjak, Kreutz ter Hanser.

ŠPORTNI TERMINI

NOGOMET

Sobota, 22. 10. 1988: Pliberk – Wietersdorf (14.45), Mostič – Dobrla vas (15), Železna Kapla – Podkrnos (14.30).

Nedelja, 23. 10. 1988: SAK – SV Šentvid (14.30), ATUS Borovlje – Matrei (14.30), Žitara vas – Treibach (14.30), Šmihel – Klopinj (10.30), Bilčovs – Brnca (14.15).

ŠAH

Sobota, 22. 10.: SŠZ Posojilnica Celovec II – Frauenstein (Koren, 15).

NAMIZNI TENIS

Petek, 21. 10.: Sele I – Landskron (19).

Torek, 25. 10.: Šentvid B – NTK Celovec I (19), KAC – NTK Celovec I (19), ÖDK Celovec – Sele III (19).